

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKEGA GLASA IN NOVEGA LISTA 11. JANUARJA 1996

PRIVILEGIJE ODKLANJAMO

DRAGO LEGIŠA

"Gre le za uslugo, ki so jo italijanski postkomunisti, s Fassinom na čelu, naredili slovenskim postkomunistom. S tem je Thaler, ki je bil tudi notranje onemogočen, spet postal verodostojen... Tvegamo - to je treba poudariti - da se celotna pogajanja omejuje le na priznavanje novih privilegijev slovenski manjšini v Italiji. Če bi to moral biti končni rezultat, bi bilo bolje, da se že zdaj odpovemo pogajanjem."

Tako je izjavil ezulski prvak, odv. Paolo Sardos Albertini (glej Il Piccolo z dne 1. junija letos), ki se je bil srečal s podtajnikom v zunanjem ministrstvu Pierom Fassinom, ko se je ta vrnil z obiska v Ljubljani. Te misli je v bistvu ponovil, ko se je podtajnik Fassino v soboto, 1. t.m., srečal na tržaški pomorski postaji s predstavniki vseh ezulskih organizacij. To pomeni dvoje: priznanje narodnih pravic naši manjšini je treba imeti za nove privilegije, ob podpisu pridružitvene pogodbe pa je treba od Slovenije čimveč "iztržiti", kar zadeva vprašanje zapuščenih dobrin.

Temu gospodu moramo povedati, da smo Slovenci v Italiji vedno odklanjali in da bomo tudi v prihodnosti odločno zavračali vsakršno obliko privilegija. Vedno smo od države, v kateri živimo, terjali le enakopravnost z večinskim narodom, kar pa je prvi pogoj za naš narodni obstanek, do katerega imamo pravico po vseh pisanih in nepisanih zakonih. Šola v maternem jeziku na vsem ozemlju, naseljenem s Slovenci, torej tudi v Benečiji, raba maternega jezika v stikih z javno upravo, manjšinsko predstavništvo v izvoljenih upravnih in zakonodajnih telesih, obstoj in razvoj manjšinskega gospodarskega, kulturnega in športnega udejstvovanja niso nobeni privilegiji, ampak instrumenti, ki so nujni za življenje naše kot sicer vsake manjšine. Pripadniki manjšine pa si vse te instrumente dejansko sami financirajo, saj kot ostali državljani redno plačujejo davke, pripadniki večine pa niso pri tem prav nič prizadeti in nimajo od tega prav nobene škode. Zato tudi nimajo pravice, da se v naše notranje zadeve kakorkoli vtikajo.

Kar zadeva privilegije, pa mislimo, da bi moral marsikateri širokoustnež držati jezik za zobmi. Dobro namreč vemo, da je imel taisti vrsto prednosti pred "navadnimi zemljani", pa naj je šlo za zaposlitev, stanovanje in celo služenje vojaškega roka. V tej zvezi bi prav mi, navadni in normalni državljani, lahko popolnoma upravičeno govorili o privilegijih, a nismo praviloma tako govorili, ker je v zgodovini marsikateri naš človek na lastni koži občutil tegobe begunstva in izgnanstva. Tudi zdaj bi o tem molčali, če ne bi bili predmet izzivanja.

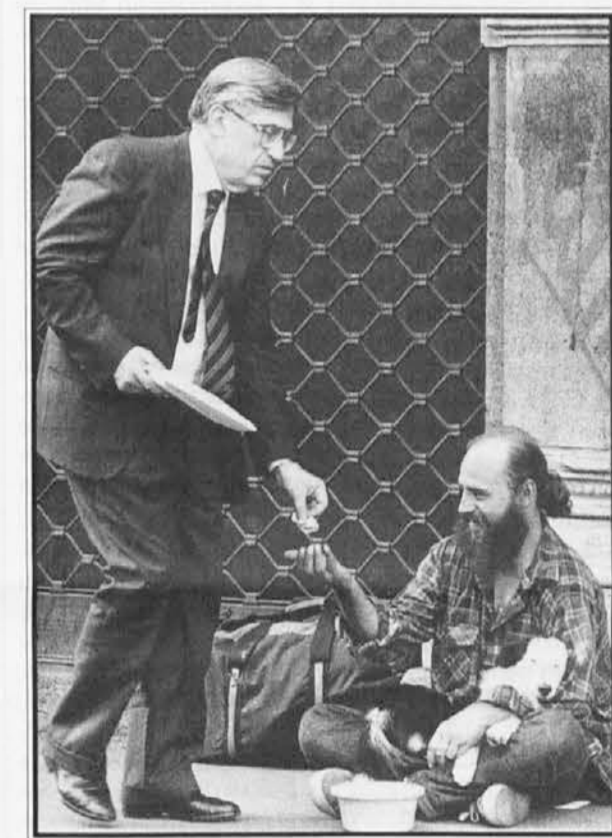
Za zaključek: za privilegije se zavzema kdo drug, mi gotovo ne!

VLADA PREJELA ZAUPNICO TUDI V POSLANSKI ZBORNICI

FINANČNI MANEVR PRVA HUDA PREIZKUŠNJA

Vlada ministrskega predsednika Romana Prodi je prejela zaupnico tudi v poslanski zbornici. Razlika med večino in manjšino (opozicijo) je znašala le pičlih 23 glasov, kar pomeni, da so za obstoj sedanje vlade odločilni glasovi Stranke komunistične prenovne. Njen program se, kot znano, v nekaterih točkah bistveno razlikuje od programa Oljke in torej tudi Prodijeve vlade. V tej zvezi smo v uvodniku milanskega Corriere della Sera lahko pred dnevi brali, da je Prodijeva večina "kruljava" in "negotova". "Negotova zato - je napisal znani politolog Giovanni Sartori - ker je program Komunistične prenovne skoraj v vsem, zlasti pa na področju ekonomske politike, v navzkrižju s Prodijevim in Ciampijevim programom."

V svoji repliki je Prodi predvsem odgovoril voditelju Pola svoboščin Berlusconi in prvaku Severne lige Bossiju. Prvemu je sporočil, da je vlada proti izvolitvi ustavodajne zbornice in da se bo zavzemala za izvedbo institucionalnih reform v skladu z jasnim določilom 138. člena republiške ustave. Umberto Bossiju pa je dejal, da njegova Severna liga ne predstavlja tako imenovane Padanije, ker sta Oljka in Pol svoboščin na njenem ozemlju zbrala na zadnjih političnih volitvah 75 odstotkov glasov. "Res je, je dejal Prodi, da predstavlja Jug zdaleč najhujši problem, prav tako pa drži, da tega problema nikakor ne moremo rešiti s

Guverner Fazio daje vbojajme

pogajanji Sever - Jug." Voditelja Severne lige je zato pozval, naj "pogumno sodeluje pri preoblikovanju države, česar pa ne moremo izvesti z odcepitvijo".

Zanimivo je, da danes v Italiji vsi govorijo o "federalizmu in o federalni ureditvi države." O tem je seveda govoril tudi Prodi. "Nihče ali skoraj nihče pa se ne potrudi - smo te dni brali v že omenjenem milanskem dnevniku - da bi povedal, kaj mu v resnici pomeni ta čarobna beseda - federalizem. Nihče ne pove, katere pristojnosti bi ohranila osrednja vlada in katere pristojnosti bi prešle na posamezne federacije. Prav tako nihče ne pove,

kako naj se uredi problem javnega dolga, kdo naj plačuje obresti in kako bo z drugimi zadevicami." V tem pogledu vlada torej velika negotovost in je vse čudno skrivnostno.

Prav gotovo ni naključje, da je glasovanje o zaupnici novi vladi sovpadalo s pomembnim zasedanjem v Rimu, na katerem je govoril guverner Narodne banke (Banca d'Italia) Antonio Fazio. V svojih izjavah je pred industrijsko, trgovinsko in finančno elito obravnaval trenutni gospodarski položaj v državi in predvsem naglasil, da so "dobički v industriji in trgovini pretirani in da se približu-

jejo zgodovinskim viškom v petdesetih letih". Cene proizvodov so odločno previsoke, tolikšni dobički pa so neupravičeni. "V letu 1994 se je kosmati dohodek vsake posamezne družine povečal za 3,6 odstotka, medtem ko se je dohodek posameznega podjetja zvišal za več kot 30 odstotkov. Distribucija dohodkov se je leto kasneje še spreminjala in je za družine znašala 6, za podjetja pa 20 odstotkov." V industriji in trgovini se proizvodi morajo poceniti! Samo tako bomo koristili odpravljanju brezposelnosti in urejanju stanja na jugu države.

Fazio je govoril tudi o javnem primanjkljaju in v tej zvezi pozval novo vlado, naj še letos določi stroge, a verodostojne cilje, češ da je to prvi pogoj za "uravnoteženje finančnih trgov in za znižanje obrestnih mer." To je tudi nujno, če hoče Italija sodelovati pri evropski integraciji, ki zahteva, naj bo razmerje med javnim primanjkljajem in kosmatim notranjim proizvodom pod 3% do leta 1998. Zato bo inflacija leta 1997 in v naslednjih letih morala biti pod ravni 3%. Podjetja, ki so imela rekordne dobičke, morajo poceniti svoje proizvode. Guverner je hkrati dal priznanje odvisnim delavcem, ki so s svojo zmerno mezdno politiko prispevali k trdnosti sistema.

Ko se bo zakladni in proračunski minister Ciampi lotil novega manevra za zaježitev javnega primanjkljaja, ki naj ostane v mejah predvidenih 109 tisoč milijard lir, se mora po mnenju guvernerja odločiti za kletenje izdatkov in ne za novo pritiskanje na davčni vijak. Toda kje naj začne kletiti?

D.L. / STRAN 3

1
ČETRTEK
6. JUNIJA
1996

02 Janez Povše MANJŠINA UJETA V PAST VOLILNE ZMAGE?

Procesije na Telovo imajo nekaj posebnega na sebi - ta dan Cerkev simbolično kaže, kar bi morala vedno pogosteje: odpraviti se na pot k ljudem.

03 intervju IVO JEVIKAR

04 Jurij Paljk PAPEŽ OBŠOJA ZLORABE GENETIKE

05 Tereza Srebrnič PRIČEVANJE - OČE POTRDI NAS V VERI!

06 Andreja Duhovnik Antoni ANDREJ SMOLE

07 Jurij Paljk ZBORNIK O ALOJZIJU RESU

08 Ivan Žerjal OBČNI ZBOR SSŠ

10 J.P. TEŽAVE GORIŠKIH SLOVENSkih ŠOL

12 Erika Jazbar INTERVJU - RICCARDO RUTAR

12 Ambrož Kodolja PRAH NA OMARI ZGODOVINE

15 Erik Dolhar ŠE ZADNJIČ O DERBYJU BOR-SLOGA

VSEBINA

INTERVJU / IVO JEVIKAR

"NUJNO JE, DA NOVIM OBLASTEM TAKOJ PREDSTAVIMO SVOJE PROBLEME"

DRAGO LEGIŠA

Kateri je bil bližnji povod, da je SSK predlagala sejo posameznih komponent naše narodnostne skupnosti?

Z zmago levosredinskega zavezništva Oljke na parlamentarnih volitvah je v Italiji nedvomno nastal nov položaj. Če je Berlusconi, v katerem so vse odločilnejši Finijevi skrajni desničarji, z dejanji nedvoumno pokazal, da ni naklonjen narodnim manjšinam, zlasti ne naši, je Oljka vsaj na papirju tista skupina, ki bi res lahko prinesla pozitivne novosti v odnosih med državo in slovensko narodnostno skupnostjo. K temu je treba dodati dejstvo, da je glavčina Slovencev ne samo glasovala za Oljko, temveč jo je v naših krajih sooblikovala, saj je v zavezništvu tudi Slovenska skupnost, tako kot Demokratična stranka levice, Ljudska stranka in druge skupine. Stranka komunistične prenovne, za katero voli precej zamejskih Slovencev, ki sicer ne sodi v zavezništvo Oljke, pa z odločilnimi glasovi podpira Prodijevo vlado. Velika večina politično ali drugače organiziranih Slovencev v Italiji je torej "na strani vlade", kar je pomembna novost. Opozicijska Severna liga, za katero je tudi glasovala nekaj Slovencev, pa bi morala vsaj glede manjšinskega vprašanja razmišljati na podoben način.

Politična razmerja v parlamentu (v naših krajih žal ne) so torej ugodna. Odnosi s Slovenijo so se otoplili. Nujno je, da Slovenci takoj, po možnosti soglasno, predstavimo novim oblastem svoje probleme, pričakovana in zahteve. Zato smo se tudi zbrali na skupni seji predstavnikov tistih komponent, ki so pred leti sestavile skupni zakonski predlog za zaščito Slovencev v Italiji in torej imajo enotne poglede glede bistvenih zahtev.

Kakšno je bilo vzdušje na tej seji glede na to, da je bila sklicana po razmeroma daljšem premoru in tudi po mnogih polemikah?

Seja je bila delovnega značaja in konstruktivna. Mislim, da se vsi zavedamo pomembnosti zgodovinskega trenutka in tudi odgovornosti, da manjšina odigra svojo vlogo. Rešitev seveda ni odvisna od nas, vendar moramo vsaj pravilno predstaviti odprta vprašanja, potrkatati na prava vrata, poiskati primerne sogovornike.

Vsi prisotni so se izognili polemikam, čeprav razlogov zanje ne bi manjkalo. Ravno v zadnjem času se je spet zelo jasno pokazalo razhajanje v pogledih na vlogo edinega dnevnika v zamejstvu oz. v pogledih na to, kdo je poklican, da za to pomembno sredstvo obveščanja, ustvarjanja javnega mnenja in kulturne rasti sprejema strateške odločitve. Ravno tako ostajajo živa razhajanja v pogledih na gospodarsko osnovo, kar se je zelo "poučno" pokazalo pri Kmečki banki. V času najhujše krize je bilo dobrodošlo enakopravno sodelovanje pri reševanju banke. Ko so se težave "stabilizirale", pa so se vrnila stara monopolna razmerja. Nobene prave volje tudi ne opažamo, kar zadeva samo oblikovanje skupnega zastopstva, ki bi moralo biti po mnenju SSK trdnejše, bolj obvezujoče in pa sad demokratičnih volitev znotraj manjšine.

Tudi v stranki je bil kdo mnenja, da nima smisla dati pobude za sklic začasnega zastopstva v tako neurejenih razmerah, vendar je prevladalo stališče, da moramo v tem trenutku kot manjšina nastopiti pred novimi oblastmi. Če bi čakali na razčiščenje med nami, bi lahko marsikateri vlak odpeljal brez nas.

Kot smo brali v PD, je seja potekala za zaprtimi vrati. Zakaj ste se odločili za takšno obliko dela? Bosta odslej stalnica?

Razlikovanje med "odprtimi" sejami in sejami "za zaprtimi vrati" se je priselilo k nam iz osrednje Slovenije v prvih časih tamkajšnje demokratizacije. Večkrat smo se čudili, o kako občutljivih temah so se - ali smo se

Na pobudo Slovenske skupnosti so se v ponedeljek, 27. maja, zbrali na skupni seji predstavniki posameznih komponent slovenske narodnostne skupnosti v Italiji. Kot smo lahko brali v Primorskem dnevniku, je seja potekala za zaprtimi vrati in je bilo po daljšem času prvo takšno srečanje predstavnikov Slovencev v Italiji. Ivo Jevnikar je deželni podtajnik Slovenske skupnosti in smo ga zato naprosili za pogovor, da bi našim bralcem nekaj več povedal o poteku tega, gotovo pomembnega srečanja. Hkrati imamo priložnost, da se z njim pogovorimo tudi o nekaterih drugih vprašanjih, ki pobliže zadevajo našo narodno manjšino.

skupno - razgovarjali pred časnikarji različnih usmeritev in narodnosti... Pri tem ne mislim na javna zasedanja izvoljenih teles, temveč na delovna srečanja.

Prej je bilo pri nas samo po sebi umevno, da seje niso odprte za javnost in tudi enotna delegacija je le izjemoma vabila časnikarje, ko je hotela kaj posebno poudariti. V primeru zadnje seje sploh ni šlo za kako tajnost. Časnikarji bi lahko bili prisotni. Pomembno pa je, da jim skupno zastopstvo ustvari gradivo za pisanje s svojimi dejanji in pobudami, ne z razpravami, ki so v prisotnosti opazovalcev nujno ali zaostrene ali olepšane, ustvarjajo pa tudi utvare o veliki enotnosti in učinkovitosti.

Javnost ima pravico, da je obveščena o vašem delu. Kako boste poskrbeli za informiranje? Boste morda izdajali skupna poročila?

Da ima javnost pravico, da je informirana, je jasno. Ko bomo prišli do skupnega, demokratično izvoljenega zastopstva, bo popolna obveščena o delu izvoljenih tudi jamstvo za volivce. Tudi o sklepih, ki smo jih sprejeli prejšnji teden, bomo seveda obvestili javnost, ko bodo obrodili kaj stvarnega. Tako smo sklenili, da zaprosimo za sprejem v Rimu, da bi sprožili razpravo o zaščitnem zakonu v novi zakonodajni dobi in da bi opozorili na

nekatera žgoča vprašanja, ki bi jih lahko oblasti rešile takoj, na primer na šolskem področju.

Domala vse italijanske politične stranke in skupine so si neposredno ali posredno prizadevale, da bi Italija ob podpisu pridružitvenega sporazuma med EZ in Slovenijo čimveč "iztržila" za istrske optante oziroma ezule. Kaj meniš o tem?

To je res značilno za Italijo. Slovenci se raje kregamo med sabo. Italijansko oviranje Slovenije pri bližnji Evropski zvezi pa ne zadeva le vprašanja optantov. Apetiti so bili vsaj na začetku še večji in predstavljajo grd primer političnega oduševanja. Vodilni aparat pa je zmotno računal, da si bo z izsiljevanjem pridobil "prostor na soncu" vzhodno od svojih meja, dejansko pa je zamudil precej dragocene časa za ustvarjanje gospodarskih in drugih vezi. Zanimivo bi bilo enkrat preučiti, kolikšen delež imajo pri tej politiki krajevni delavniki, državniki, državni birokrati in vsedrjavna strankarska vodstva.

Ali se Ti ne zdi čudno, da se o stanju italijanske manjšine v Sloveniji ob tej priložnosti v Italiji govori zelo malo ali nič? Ali se po Tvojem dejansko ne potrjuje stališče, ki je bilo zelo razširjeno v Italiji, da so pravi Italijani po drugi vojni vsi zapustili Istro?

Italijanska manjšina res ostaja v ozadju. To se je pokazalo že v času pogajanj o tristranskem sporazumu Italija-Slovenija-Hrvaška iz januarja 1992. Sprva se je zdelo, da je Farnesina zelo zavzeta za jezikovne in druge pravice italijanske skupnosti. Ko pa je slovenska stran zahtevala jamstva tudi za Slovence v Italiji, se je

Italija raje odpovedala sklenitvi sporazuma. Z leti se je nato vse osredotočilo na "nepremičnine".

Vprašanje je, kako bo z manjšinskim problemom, ko se bosta resno začeli pogovarjati Italija in Hrvaška, saj je tam glavčina italijanske skupnosti, ki nima tako urejenega statusa kot v Sloveniji.

Italija in Slovenija si bosta, kot pravijo, ob podpisu pridružitvenega pogodbe izmenjali pismi, ki bosta obravnavali dvostranska vprašanja. Ti je, vsaj v splošnih obrisih, znana njuna vsebina, razen seveda vprašanja okrog nepremičnin?

O omenjenih dveh pismih in o dodatnem pismu, ki ga bo priložila slovenska stran, v trenutku, ko odgovorjam na ta vprašanja, vem to, kar poročajo časopisi. Kolikor vem, specifično o tem vprašanju slovenske manjšine nista informirali ne Slovenija ne Italija, podobno kot v času Ogleja. Vendar - ko je sredi bučnih strankarskih obračunavanj propadel kompromisni predlog iz Ogleja, ki ga bo zdaj koristno natančno primerjati z novimi listinami, je Slovenska skupnost objavila kratko stališče. Ni se spustila v ocenjevanje dogodkov kljub kritičnim pogledom, ki jih je imela na več strani, temveč je zaprosila, da upa, da bodo novi sporazumi, ki jih bo slovenska stran dosegla na novih pogajanjih, vsebovali v korist slovenske manjšine v Italiji najmanj to, kar je bilo nakazano v Ogleju.

Znano je, kako si se prav Ti najodločneje zavzel, da se pred leti ni podpisala listina, ki ni vsebovala nobene obveze v korist naše slovenske manjšine v Italiji. Bi kaj več o tem povedal našim bralcem?

Gre za prej omenjeni tristranski sporazum iz leta 1992. Takrat sem bil kot deželni tajnik SSK res krepko angažiran. Nikakor pa nisem bil edini. Rad bi se spomnil le na odločna stališča Stojana Spetiča. Čeprav so dogodki znani, bi bilo zanimivo opisati vse burno dogajanje tistih dni. Zadoščenje imam, da je za italijansko javnost objektivno opisal stališča naše narodnostne skupnosti dnevnik Corriere della Sera, ki je poslal v Trst posebnega dopisnika, ki o zadevi ni imel predsodkov in s katerim sva se dolgo razgovarjala.

Vsekakor je bila zadeva takrat drugačna. Šlo je za mednarodno priznanje mla-

de Republike Slovenije in Italija je izsiljevala svoje priznanje s sklenitvijo prej omenjenega sporazuma, ki naj bi govoril izključno o problemih Italijanov v Sloveniji in na Hrvaškem. Mi smo se uprli sporazumu, ki bi nas sploh ne omenjal, ne zato, ker bi bili italijanski manjšini nevoščljivi, temveč zato, ker bi tristranski sporazum predstavljal nadgradnjo in deloma revizijo obstoječih, veljavnih mednarodnih sporazumov (Londonski memorandum, Osimski sporazum), ki pa so govorili o pravicah obeh manjšin, tudi naše. Nesprejemljivo je bilo, da bi se dotaknili le enega dela te problematike, zlasti ob upoštevanju dejstva, da ravno glede našega položaja niso bile izpolnjene mednarodno sprejete obveznosti.

Glede omenjenega dogajanja se rad spominjam velike vloge, ki jo je odigralo naše skupno zastopstvo, in zavesti, da so naše vprašanje globoko občutili ne le v odboru za mednarodne odnose, temveč sploh v parlamentu (zlasti v zboru občin, dalje, predsednik Bučar je imel zelo lep nastop), v predsedstvu republike in vladi.

O naši prihodnosti si optimist ali pesimist?

Glede življenjskosti naše skupnosti sem optimist. Glede tega, da nam bo v tej zakonodajni dobi uspelo preusmeriti dosedanjo politiko italijanske države do nas, pa "zmeren" optimist.

S 1. STRANI

FINANČNI MANEVR PRVA HUDA PREIZKUŠNJA

Fazio o tem previdno molči, naglašaja pa, da bi bilo potrebno nanovo proučiti sestav socialne države. "Ta je sicer neločljivo povezana - pravi guverner - z evropskimi vrednotami, a obramba takšne države zahteva, da se znova določijo kriteriji, ki urejajo pristop k storitvam, k njihovi vsebini, obsegu in tipologiji."

Izvajanja guvernerja Fazio so ugodno ocenili zlasti sindikalni voditelji, ki so podarili, da je govornik v bistvu potrdil veljavnost njihovih stališč, kar zadeva nadaljnji gospodarski in družbeni razvoj v državi. Prodijeva vlada pa se bo prav zaradi finančnega manevra znašla pred prvim tečajnim izpitom.

3

ČETRTEK
6. JUNIJA
1996

JEZUS IZ NAZARETA IN CERKEV KOT SKUPNOST JEZUSOVIH UČENCEV (22.)

ZVONE ŠTRUBELJ

Je Jezus želel ustanoviti Cerkev ali ne? Tako smo se vprašali v našem zadnjem prispevku. Prikazali smo, kako se je teološka misel našega stoletja odzivala na to važno vprašanje: od skrajno liberalnega stališča v protestantski in modernistični preobleki, da Jezus Cerkev kot ustanove nikakor ni želel, do mnenja, da je Cerkev nastala iz zgodovinskih razlogov kot nujna posledica prvih treh generacij kristjanov, ki so pričakovali drugi in dokončni prihod Sina človekovega, ki pa ga od nikoder ni bilo, do razlage, ki je veljala v okviru katoliške Cerkev vse do drugega vatikanskega koncila, da je Jezus izrecno želel ustanoviti Cerkev in si jo je že v podrobnosti tudi zamislil. Drugi vatikanski koncil je uveljavil sredinsko tezo, po kateri naj bi Jezus sicer želel ustanoviti Cerkev, vendar se je le-ta kot ustanova razvijala in izpopolnjevala v različnih zgodovinskih obdobjih.

Kaj to pravzaprav pomeni?

Že v novozaveznih spisih, predvsem v Pavlovih pismih in Apostolskih delih, deloma tudi v evangelijih, lahko opazujemo rast in razvoj Cerkev kot ustanove, od preprostih do bolj popolnih oblik. Nekaj od tega smo v nizu naših prispevkov skušali orisati z analizo prve skupnosti kristjanov. V prvem stoletju se je nato dokončno uveljavila misel, da je Cerkev srednica med Bogom in ljudmi. Njena sredniška vloga se je tako v prvem stoletju kot tudi nadaljnja stoletja razvijala in prilagajala času in kraju. Le tako je mogla uspešno nadaljevati Kristusovo poslanstvo.

V dogmatski konstituciji o Cerkvah (*Lumen Gentium*) so zborovalci drugega vatikanskega koncila to izglasovali kot osrednjo razlago nastanka Cerkev in tu videli kontinuiteto med Jezusovim delovanjem in poslanstvom Cerkev. Vse to so izrazili s Pavlovo podobo Cerkev: Cerkev je skrivnostno Kristusovo telo, katerega glava je sam Kristus, duša tega telesa pa je Sveti Duh. Ker v Cerkvah živi sam Kristus in ker to telo oživilja Sveti Duh, ostaja v vseh zgodovinskih obdobjih identična s tem, kar je bil Jezusov pravi namen: biti pot k Bogu, postati kraj občestva, skupnost vere, kvas, ki se zamesi v vsako zgodovinsko obdobje človeštva, sol, ki človeški družbi daje okus po Bogu in luč, ki sveti v temi. Cerkev to ne more postati zaradi svojih strukturalnih načrtov in hierarhične ureditve, ampak iz svoje vsebine; ta pa je živi Kristus, njegovo skrivnostno telo.

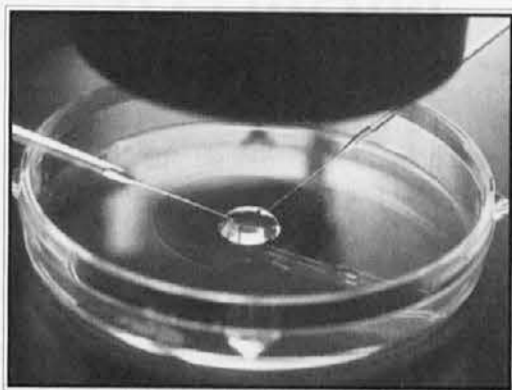
S tem odgovorom na vedno aktualno in pereče vprašanje, če si je Kristus zamislil tako Cerkev kot jo poznamo danes, dogmatska konstitucija o Cerkvah posrečno in uspešno odgovarja z opisom ravnotežja med vertikalno in horizontalno razsežnostjo Cerkev, med njeno vsebino in njeno obliko. Cerkev je kraj, kjer se dogaja odrešenje in kjer je zato navzoča skrivnost Boga, istočasno pa je božje ljudstvo, ki ima določeno hierarhično ureditev, torej družbena struktura, ki je v zgodovini dvajsetih stoletij razvijala svojo obliko in se, včasih bolj in včasih manj, prilagajala časovnim in krajevnim razmeram. Prav v tej dvojni razsežnosti je skrita dinamičnost, s katero se Cerkev kot ustanova odziva zgodovinskim in civilizacijskim spremembam.

Srbski veleposlanik v Vatikanu

Sedanja vlada v Beogradu je imenovala svojega veleposlanika pri sv. sedežu. Dojčilo Maslovarič je nastopil službo 25. aprila. Sprejeli so ga z vsemi častmi, ki grejo veleposlaniku. V nagovoru je sv. oče poudaril: "Nad vse je potrebno, da vsi južni Slovani med seboj sodelujejo, vsak po svojih močeh in vsak v okviru svoje odgovornosti za utrditev mirovnega procesa in sprave. Katoliška Cerkev se je vedno trudila za trajen in pravičen mir v tistih izmučenih krajih. Nujno je le to, da se vsi potrudijo za ozdravljenje ran iz preteklosti ne samo, da pozabijo na preteklo trpljenje, temveč še bolj s pripravljenostjo na spravo in medsebojno odpuščanje."

Sveti oče je pred dnevi na posvetu o encikliki *Evangelium Vitae* ostro obsodil vsako zlorabo in zlonamerno manipuliranje z zamrznjenimi embriji: obsodil je vsako zlorabo znanosti in biomedicine na tako ranljivem in izredno občutljivem področju, kot je genetika in spočetje otrok v epruveti. Gre namreč za to, da je danes medicinska znanost prišla že tako daleč, da lahko umetno združi moško in žensko spolno celico in ju v epruveti na umeten način obdrži pri življenju. V bistvu ta čisto majhen človeški zarodek kasneje s posebnim postopkom globoko zamrznejo in takega lahko obdržijo leta in leta. Kadar se komu zaželi, zarodek odmrznejo in ga vsadijo v žensko maternico, kjer iz njega zraste otrok. Papež je dejal, da je nečloveško in nedemokratično vsako poigravanje z zamrznjenimi embriji-zarodki, saj gre za spočetega človeka in ne zgolj za znanstveni poskus z neživimi snovmi. Dogaja se namreč, da veliko teh embrijev pustijo umreti. Skratka: prihaja do velikih zlorab. Papež se je zavzel za prekinitev "proizvajanja" človeških zarodkov *in vitro* in odločno zahteval, naj se takoj preneha vsakršno eksperimentiranje z njimi. Vest o zahtevi je globoko odjeknila v akademskem in zdravniškem svetu, saj vemo, da se znanstveniki glede na problematiko delijo na dva tabora: na tiste, ki zagovarjajo take poskuse, in tiste, ki trdijo, da je človek že človek ob samem spočetju - takoj, ko se združita moška in ženska spolna celica in data zametek za nov človeški organizem.

PAPEŽ O MANIPULACIJAH Z EMBRIJI IN IZVEN-ZAKONSKIH ZVEZAH

Tudi tokrat so se v časopisu vrstile polemike, gotovo pa je, da bo potrebno na tem področju postaviti nova moralna merila, nove moralne vrednote in popolnoma nove in trdne, nedvoumne zakone. Papežev glas v bran nerojenih in spočetih otrok je avtoritativen glas človeka, ki se postavlja najprej kot človek in takoj nato kot Petrov naslednik v bran tistih, ki se sami ne morejo braniti. Poleg tega je pomembno predvsem dejstvo, da je papež zelo odločno in trdo dejal, da je embrio-človeški zarodek spočet otrok in kot tak že človek. Zato moramo tudi embrije obravnavati z istim spoštovanjem, kot moramo obravnavati ljudi. Papež se je pri svojem posegu skliceval na moralo in zahteval od znanstvenikov in zdravnikov, ki imajo v skrbi na tisoče zamrznjenih človeških zarodkov, naj najdejo zanje dostojno moralno rešitev, pa čeprav se močno boji, da ta sploh ne obstaja. Prav zato bi bilo zelo važno prenehati z neodgovornim eks-

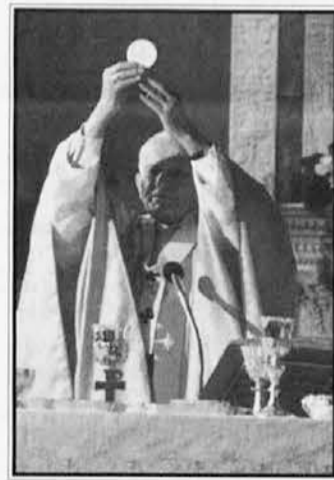
perimentiranjem na tako občutljivem in moralno tveganim področju.

Samo nekaj dni kasneje je sveti sedež objavil daljši dokument, v katerem so navedeni zaskrbljujoči podatki o današnjem propadanju tradicionalne družine. Prav zato Cerkev poziva, naj se na novo ovrednoti nedolžnost partnerja, ki gre v poroko. Obenem zatrjuje, da bi se morali ljudje poročati veliko mlajši, saj je za Cerkev nesprejemljivo dejstvo, da šte-

vilni mladi *de facto* sobivajo, ne da bi bili poročeni. Ovrednotenje poroke torej - svetega zakramenta poroke - in pa dejstvo, da Cerkev obsoja nedružinske zveze, nezakonske odnose med mladimi. Morda se sliši staromodno, a je dejstvo, da je danes Cerkev zares edina, ki mladim pravi, naj se mladi poročajo. Vsa naša potrošniška družba je namreč uperjena proti družini; od tod tudi nastajanje izvenzakonskih zvez, moralni propad družine, ki danes žal - predvsem na Zahodu - ni več vrednota. Sveti oče pa je večkrat poudaril in to ponovil tudi tokrat, da je prav družina tista osnovna celica vsake družbe, le-ta pa samo tako lahko upa, da bo v njej zavladala ljubezen.

Papež Janez Pavel II. pravi, da je družina tisti temeljni kamen, na katerem se lahko sežida zdrava in dobra družba, tudi krščansko občestvo, ki bo lahko mirno in brez skrbi zrlo v svetlo bodočnost.

-JP-

PRAZNIK SVETEGA REŠNJEGA TELESA je bil nekoč pri nas zelo slavnosten. V vseh župnijah so bile procesije s postanki ob štirih oltarjih. Kmečki gospodarji so za to priložnost z zelenimi vejami okrasili pot, po kateri se je vila procesija. Posamezne oltarje so primerno okrasile gospodinje. Moderni čas in zlasti današnja naglica sta skoraj vse stare navade odpravila. Telovo je še vedno eden zelo pomembnih praznikov v cerkvenem letu.

NEKAJ UTRINKOV S PAPEŠKEGA LETALA... (2.)

JURIJ PALJK

Papežev pastoralni in državniški obisk Slovenije sem spremljal z nekoliko drugačne perspektive, ker sem bil namreč med tistimi 48 srečnimi časnikarji iz vsega sveta, ki so šli z njim na letalo in ga spremljali vse tri dni na vsakem koraku.

Časnikarji s papeškega letala smo bili v prvi vrsti in veliko na boljšem od ostalih časnikarjev. Okrog vratu smo imeli posebno verižico, na kateri je pisalo "volo papale", zraven je bila še naša številka, fotografija, tu je bilo še slovensko dovoljenje s fotografijo, pa še posebno dovoljenje za obisk Brda in še kaj, na torbah smo imeli bele in rdeče obeske z vsemi našimi podatki in številkami, skratka, na daleč so nas varnostniki spoznali, da smo s papeškega letala. Nato sta prišla sveti oče in slovenski predsednik Milan Kučan. Neki mladi vatikanski fotoreporter mi je rekel: "Ko prideta iz avta, ti čisto tiho pokličita svetega očeta v slovenskem jeziku, da se bo obrnil proti tebi, jaz bom čisto zraven tebe in bom tako ujel njegov pogled." Nerodno mi je bilo, ker po naravi nisem vsiljivec in ne pozer, nerad se rinem v prve vrste, prepuščam jih raje drugim, ki se prerivajo, meni prerivanje ni všeč, sovražim črede in ovce tudi. Pa sem vseeno ostal v prvi vrsti, za mano so se prerivali ostali, skoraj dva metra imam in zato sem poslušal komentarje na račun širine mojih

ramen in telesne višine. Že sem hotel nazaj, ko me je vatikanski fotoreporter dreznil: "Da mi ne izgineš, si razumel!" Bil je prej ukaz kot prošnja in zato sem ostal. Slovenski predsednik in papež sta počasi stopila do nas, niti dva metra ni bilo med prvo vrsto in njima. "Dai, adesso, dillo!", je rekel fotoreporter in res sem čisto tiho rekel: "Sveti oče!" Obrnil se je in me pogledal v oči, fotoaparati so šklocali, sveti oče me je gledal v oči, morda je to trajalo tri, morda pet sekund, ne vem. Vem le, da sem imel občutek, da to traja večno, da bi sveti oče rad pristopil k meni in mi stisnil roko, a da mu to prepoveduje protokol, ta izredno točni in vedno pravilni vatikanski protokol, katerega sem pozneje postal sit, a sem se tudi zavedel, da brez njega ne gre. Nobene betežnosti ni bilo na svetem očetu, čil je bil videti, celo palice ni rabil za hojo (V vseh treh dneh je ni upravljal niti enkrat samkrat!!!), zato se mi zdi vsakršno podtikanje o njegovi betežnosti tuje in neumestno. Imam očeta, ki je samo tri dni mlajši od svetega očeta in še danes kosi travo v vinogradu in lahko zato rečem, da moj oče ni betežen in isto lahko rečem za svetega očeta, ker sem ga sam videl, kako je hodil in kako se je obnašal. Potem nas je sveti oče blagoslovil in najbrž sem bil edini, ki se je pokrižal - neki slovenski varnostnik se mi je razumevajoče nasmehnil, kasneje sva se še večkrat videla in tudi spregovorila nekaj vljudnostnih besed, za kaj več ni bilo nikdar časa. Milan Kučan in Janez Pavel II. sta počasi vstopila in odšla v malo dvorano, kjer sta imela zasebni pogovor. Vseprisotni Vik je poskrbel, da smo šli v veliko sprejemno dvorano, kjer smo se postavili v vrsto, le trije metri so nas ločili od slavnostno oblečenih slovenskih politikov z njihovimi še bolj razkošno oblečenimi ženami. Ves slovenski politični in vladni vrh je bil zbran na Brdu,

GORIŠKI LETNIK ŠT. 23

JURIJ PALJK

Te dni prihaja na knjižne police vseh knjigarn širom po Sloveniji zbornik Goriškega muzeja *Goriški letnik številka 23*. Lepo oblikovani in okusno ilustrirani zbornik je tokrat v celoti posvečen velikemu primorskemu kulturniku in intelektualcu Alojziju Resu. Uredniški odbor, kateremu predseduje dr. Branko Marušič, ki je glavni urednik Goriškega letnika, je že na prvi strani zbornika zapisal, da je publikacija objavljena v letu šestdesete obletnice smrti in ob stoletnici rojstva Alojzija Resa. Mag. Slavica Plahuta, ki je ravnateljica Goriškega muzeja s sedežem v gradu Kromberk, je v uvodni besedi zapisala, da je sicer res, da je zbornik posvečen Resu izšel z enoletno zamudo, da pa je tudi res, da je v zborniku zbrano gradivo z Resovega simpozija na Sveti Gori pri Gorici, ki je bil v letu 1993. Ne samo to; v zbornik je uredništvo dodalo še ponatis korespondence med Resom in Francetom Bevkom, ki jo je za tržaško revijo Zaliv pripravil in opremil z dobrimi opombami Marijan Breclj. Nadalje pravi mag. Plahuta, da si Resovo življenje in delo gotovo zaslužita še druge poglobljene analize, omenila pa je tudi, da manjka Resova bibliografija.

Z veseljem lahko rečem, da je Resov zbornik, kot lahko upravičeno imenujemo 23. številko Goriškega letnika, izredno dobra publikacija, ki bo prišla prav strokovnjakom in predvsem vsem tistim, ki bi radi o svojih primorskih koreninah vedeli kaj več. Alojzij Res je bil človek, ki je v času svojega kratkega življenja napravil za nas slovenske Primorce in za ves slovenski narod toliko pomembnega, da je neobhodno potrebno vedeti o njem vsaj nekaj osnovnih podatkov. Prepričan sem, da je Zbornik prava knjiga, po kateri bodo

morali odslej segati vsi tisti, ki bodo hoteli kaj več zvedeti o tem velikem možu, kateremu gre zasluga, da se je v tridesetih letih v italijanskih enciklopedijah pisalo veliko o zaslužnih Slovencih in o slovenskem narodu nasploh.

Alojzij Res se je rodil leta 1893 v Gorici, umrl pa leta 1936 v Benetkah, kjer je poučeval, delal in živel z italijansko ženo Dino. V zelo suhih besedah bi lahko njegovo ogromno delo strnili v velikanski uspeh, ki ga je predstavljal Dantejev zbornik, ki je v dvajsetih letih izšel tako v slovenskem kot italijanskem jeziku. Resu je takrat uspelo pritegniti k sodelovanju vse najvidnejše slovenske in italijanske dantologe. Res je bil tudi soustanovitelj *Naše založbe* v Trstu, uredil je prvi letnik *Jadranskega almanaha*, pisal črtice, bil velik esteta in ljubitelj lepega in umetnosti in še bi lahko naštevali. O tem piše v Zborniku v zelo skopih besedah Ivanka Uršič, medtem ko Joža Mahnič piše o Alojziju Resu kot leposlovcu, Petra Svobljak je prispevala esej z naslovom *Dr. Alojzij Res v prvi svetovni vojni - Resovo vojno dopisništvo*. Marijan Breclj je prispeval zapis z naslovom *Res - Bevkov slovstveni mentor*, Marija Pirjevec pa razmišlja o Alojziju Resu kot posredniku med slovensko in italijansko kulturo. Sledi članek Petra Krečiča, ki obravnava Resa kot likovnega kritika, medtem ko je ugledni primorski zgodovinar Branko Marušič napisal izčrpen in poglobljen prispevek k biografiji dr. Alojzija Resa.

Resova korespondenca je naslov obsežnega gradiva, ki ga je Marijan Breclj objavljaval v tržaški reviji Zaliv v letih 1968-1973. Seveda je avtor za objavo gradivo dopolnil z novimi spoznanji in novim gradivom, ki mu ga je uspelo izbrskati v tridesetih letih po prvi objavi.

Vsakomur, ki kaj da nase in na lastne korenine, toplo priporočam branje Zbornika Alojzija Resa, morda še posebno toplo prav to korespondenco, ki jo je zgledno in z veliko skrbjo uredil Marijan Breclj.

Ob prebiranju tega zbornika, ki ima čisto na koncu še kratka povzetka v italijanskem in angleškem jeziku, se človek zave, kako pomembno je dobro poznati našo preteklost, ki je izrednega pomena za boljše razumevanje naše sedanjosti. Goriškemu muzeju gre naša iskrena hvaležnost za izdani Zbornik. Res je, da se ljudje Resovega kova ne rodijo vsak dan, res pa je tudi, da ne morejo vsi biti Resu sorodni po mišljenju in duši; tistih nekaj ljudi, ki pa se v njegovem delu, mišljenju in deloma tudi v življenju prepoznavamo in vidimo, da bi brez Resa in njemu podobnih velikanov iz naše slovenske in primorske preteklosti, ne bili to, kar smo, tistih nekaj ljudi torej pa bo imelo Resov zbornik vedno pri roki, na najljubši knjižni polici, tisti, na katero damo samo knjige, za katere pravimo, da so nam svete.

Pri izpitu stare biblične hebrejščine, za katero se nisem nikoli navduševal, sva se s kolegom profesorju predstavila ob napovedani uri. V učilnico je istočasno vstopila nepoznana dama in prisledka izpraševanju.

Kolega je kmalu opravil in srečen odšel, sam pa sem se krepko potil. Ob njegovi knjigi se je dogodilo nekaj, kar me je zmedlo. Profesor me začne spraševati snov iz Stare zaveze, kar ob hebrejskem tekstu. Tako so prišli na vrsto tisti trije sinovi, ki jih je rodila kanaanska hči Suta in so se imenovali Her, Oman in Sel... Vmes je dodatna vprašanja postavljala tudi gospe, ki je bila prisotna. Na koncu me profesor odsvolvi: "No, tako opravili ste hebrejščino, pa še drugi traktat Stare zveze istočasno. Vem, da ste zadovoljni!" Mislim sem si svoje in damo iz vljudnosti pospremil do izhoda. Predstavila se mi je in spoznal sem Theo Schreiber-Gamelin. Živela je v Celju, pravzaprav na pobočju hriba Gramada v Pečovniku, kjer je imela nekakšno pravljico hišico. Zadnja leta je preživljala med študijem in obujanjem spominov na svojo dolgoletno prijateljico in sopotnico Almo Karlino, varovanko v zadnjih letih njenega življenja. Njej gre zahvala, da sem nekako поблиže spoznal to njeno življenjsko sopotnico.

Alma Karlin se je v nekem zapisu takole predstavila: "Sem ženskega spola in sem se rodila v Celju 12. oktobra 1889. Oče je upokojeni major avstrijske vojske Jakob Karlin in mati učiteljica Vilbalda Miheljak. Kot otroka so me jemali s seboj v Dalmacijo, na Tirolsko, Bavarsko, v Istro, Italijo... Že tedaj sem začela pisati prve pesmi... Študirala sem jezike in na londonski Society of Arts z odliko diplomirala iz osmih tujih jezikov. Ker pa me je zanimalo, sem se posvetila tudi egipčanskim hieroglifom, hebrejščini, vzhodni filozofiji in teozofiji... Leta 1914 sem se začela poklicno posvečati pisateljevanju. Objavila sem 20 romanov, zgodb in potopisov." V njeni zapuščini pa čaka še 40 neobjavljenih del, potopisov, črtic in zgodb. Sem lahko prištejemo še nekaj nad 400 pesmi in 98 listov notnih zapisov. Naj dodam, da je tam tudi nekakšen herbarij s 500

ALMA KARLIN IN POLONA VETRIH

AMBROŽ KODELJA

rastlinskimi listi, ki so skrbno katalogizirani. Obstajajo tudi zanimivi akvareli, črno bele risbe in celo kakšno platno, ki kaže na njen prefinjen estetski čut.

Alma je pisala v nemščini, čeprav se je vedno čutila Slovenko. Zato je tudi s Theo Gamelin odšla v partizane, ko je po naključju zbežala iz gestapovskega zapora.

Naj še dopolnim, da je o Almi Karlin samo v nemških časopisih tiste dobe zabeleženo nad 300 obširnih člankov, zapisov, predstav in po-

Igralka se je v lik Alme Karlin tako vživela ali celo poistovetila z njim, da ob odskem dogajanju osupnemo in nam velikokrat dobesedno zastane dih. Ob koncu predstave smo resnično zadovoljni in tudi srečni. Zakaj na to opozarjam? Znano je, da se Polona Vetric pred vsako predstavo, kar še zlasti velja za Almo, tudi duhovno pripravi. O tem se danes tako malo ve. Njena duhovna priprava, pa naj bo v jogi ali meditaciji, jo pripelje v lik osebe,

CELJE.

govorov z njo. Prav tako so obsežni zapisi nastali v tisti dobi tudi v angleškem, španskem, francoskem, celo kitajskem jeziku. Upravičeno lahko rečemo, da je to vsaj do danes edini Slovenec, ki mu je svetovno časopisje posvetilo toliko pozornosti. Mogoče je k temu pripomoglo tudi dejstvo, da je Alma Karlin bila nekakšna gostja - predavatelj na večjih angleških univerzah, kar ji je njen ugled tudi povečalo.

Niti Almo, kot pozneje tudi Theo, ni v starosti nihče upošteval. Obe je pestilo velikansko pomanjkanje in seveda tudi obup. Alma umre za rakom 15. januarja 1950. Dva dni pozneje jo Thea pokoplje na Svetini pri Celju. Tja so pozneje položili tudi njo. Alma je celo življenje nekaj iskala. Njen nemirni duh se je dopolnjeval ob Thei.

Igralka Polona Vetric, žena svojstvenih umetniških razsežnosti podaja v monodrami lik Alme Karlin z naslovom *Alma*. Predstavo je naštudirala v slovenskem in angleškem jeziku. Gledalec pri tej predstavi doživi nekaj, kar doživimo zelo redko.

tokrat v Almo samo, da jo duhovno doživi in pozneje kreacijsko podoživeto poda gledalcem.

Prav na to bi želel opozoriti vse, ki nastopate, ne samo v igralnih, ampak tudi v glasbenih in pevskih nastopih. Velikokrat odhajamo z naših kulturnih prireditvev polni nekega prijetnega občutja, pa vendar s kančkom, lahko tudi z velikim požirkom (!) in priokusom praznine. Vidi se, da do potankosti pripravljena predstava ni imela duše. Ob takšnih občutkih lahko šele govorimo o gledališkem, glasbenem ali pevskem doživetju. Če duhovne priprave na neko kulturno predstavo pri nastopajočih ni, potem je to kulturni dogodek brez duše! Vsi smo veseli, nastopajoči bodo lahko po predstavi še naprej žingali ali natakali, poslušalci ali gledalci pa odhajajo s pelinovo grenkobo v upanju, da bo drugič bolje... To nam je Polona Vetric ponovno dokazala ob Almi! - Mogoče se bo tudi kakšen naš zamejski kulturnik ob predstavi *Alma* zamislil in začel misliti!!!

PRISPEVAJ K DOGRADITVI KATOLIŠKEGA DOMA

Tvoj prispevek bo pripomogel k odprtju, ki bo predvidoma v mesecu oktobru.

Dar lahko oddaš

na račun št. 31276 pri Kmečki banki v Gorici, na upravi Novega glasa v Gorici in Trstu ali pri slovenskih duhovnikih.

SLOVENSKI ŠOLNIKI NISO VOLILI

IVAN ŽERJAL

Pogled na udeležence občnega zbora SSS

Na 37. rednem občnem zboru tržaškega Sindikata slovenske šole, ki je bil v petek, 31. maja, v dvorani Zadrufne kraške banke na Opčinah, se udeleženci niso uspeli zediniti okoli imen kandidatov in okoli list. Volitve so tako preložili na torek, 11. maja, ob 20. uri (kraj ni še znan).

Do zapleta je prišlo zaradi zahteve po pismenem pristanku kandidatov za vstop v listo. Ta pogoj je zahteval predvsem predsednik občnega zbora Franc Škerlj, medtem ko so nekateri drugi šolniki dejali, da na prejšnjih občnih zborih pismen pristank ni bil potreben. Stvari je dodatno otežilo dejstvo, da je bilo veliko kandidatov odsotnih in da so se mnogi znašli na obeh listah (eno listo je predstavila skupina šolnikov, drugo pa odbor). Niti poseg predstavnika nadzornega odbora Marka Oblaka ni pomiril duhov. Oblak se je skliceval na pravilnik, ki določa, da morajo kandidati dati svoj pristavek, ne pravi pa, kako.

Oblak je ob tem dejal, da velja tudi pismena izjava dveh oseb s pričevanjem, da je kandidat pristal. A tudi to ni zaleglo.

Čeprav so mi nekateri šolniki rekli, da je prišlo do prerakanja tudi na prejšnjih občnih zborih, je bil končni prizor, preden je predsednik Škerlj prekinil zasedanje in preložil volitve, žalosten. Še bolj žalostno pa je dejstvo, da se je občnega zbora, ki bi moral biti slavnosten, saj je sovpadal s 40-letnico ustanovitve SSS (spominske kolajne

so prejeli nekdanji tajniki Stanko Skrinar, Evgen Dobrila, Janko Jež in Franc Škerlj), udeležilo le okoli štiri-deset šolnikov, čeprav jih je v sindikat vpisanih preko 360. Mnogi so pripisali odgovornost za to dejstvo, da je bil občni zbor sklican na hitro (nekateri so prejeli obvestilo šele na dan zasedanja).

Sicer je občni zbor potekal normalno. Tajnica Marta Košuta je v svojem poročilu orisala delovanje SSS v preteklem letu. Delo je bilo zelo oteženo, saj, kot znano, sindikat trenutno ni priznan

in sta obe tajnici prišli ob sindikalni dopust. Šola je doživela plaz negativnih ukrepov. Sami se moramo odločiti, je še dejala tajnica SSS, kako naprej v novih pogovih. Pozitivno je ocenila t.i. enotni šolski odbor. Zavzela se je tudi za tesnejše sodelovanje z drugimi šolskimi sindikalnimi organizacijami.

Svoje poročilo je podal tudi predstavnik slovenskih šol v vsedravnem šolskem svetu Tomaž Simčič, ki je dejal, da je ta organ v lanskem letu in na začetku letošnjega leta med drugim izglasoval pet izjav o manjšinski problematiki. Dejalo je tudi, da je pomembno, da so slovenski predstavniki tudi v takih organih, ker je tako problematika slovenske šole v Italiji prisotna tudi v najvišjih forumih.

Med razpravo je prišlo do ugotovitve, da so težave slovenske šole tudi posledica dejstva, da naša manjšina še nima zaščitnega zakona. Mnogi razpravljalci so se zavzeli za odločnejši nastop v korist pravic naše šole, vprašali pa so se tudi, kako to, da s predvideno manifestacijo slovenskih šolnikov v Rimu ni bilo nič.

ODMEVI PO JUSARSKIH VOLITVAH

MOŽNA RAZVELJAVITEV IZIDOV

ERIK DOLHAR

Kot smo v prejšnji številki NG obljubili, bomo še naprej poročali o "problematiki" jusa oz. odborov za ločeno upravljanje jusarskega premoženja.

Zoran Sosič

Zakaj obstaja možnost razveljavitve izidov (uspešnih) volitev, ki so bile v nedeljo, 26. maja, v Medji vasi, na Proseku, Opčinah, v Barkovljah, pri Banih, v Padričah, Bazovici in v Lonjerju? Šest jusarskih odborov iz tržaške občine (izjema je Prosek) je pred volitvami naslovalo poslanico tržaškemu županu in prefekturi, naj pristojne oblasti poskrbijo za dvojezične glasovnice, saj je večina volivcev slovenske narodnosti. Župan Riccardo Illy je odgovoril, da tega ne misli storiti, saj je že uveljavljena praksa ("...prassi consolidata..."), da so glasovnice samo v italijanščini. Koordinacija jusarskih odborov, s svojim "šefom" Zoranom Sosičem na čelu, je posledično odločila, da stroškov za volitve ne misli poravnati, neglede na izid volitev. Na Opčinah je, kot znano, obstajala realna možnost, da zmaga "politična" (oz. izključno italijanska) lista, katere nosilec je bil gospod Cola. Na torkovi tiskovni konferenci (28. maja) je Zoran Sosič med drugim omenil, da "... obstaja še možnost razveljavitve izidov...", zaradi prej omenjene poslanice oblastem. To pa bi bilo lahko tvegano, saj je Pavel Milič prejel le glas več od nosilca "nasprotne" liste Cole. **Vprašali smo predsednika proseškega jusarskega odbora Bruna Rupla, zakaj Prosek, kot edina vas v jusarskem odboru, ni podpisal poslanice županu in prefektu.**

"Zato, ker smo proti katerikoli strukturalizaciji. Dvojezičnost nam pripada in jasen dokaz je samo to, da smo pred kratkim, verjetno kot prvi odbor za ločeno upravljanje jusarskega premoženja v Italiji, poslali na notranje ministrstvo v Rim

statut, v katerem pišemo, da je naš občevalni jezik slovenščina. Se pravi, da nismo nikoli zanikali slovenščine in jo bomo vedno zahtevali! Z našim delom se nismo nikoli skrivali, oz. smo vedno pokazali, da smo Slovenci. Zato se nismo strinjali, da omenjeno zahtevo pošljemo šele tik pred volitvami, kar je bilo za nas izzivalno do prefekta in župana. Vem, da namen tistih, ki so to prošnjo poslali, ni ta, da dosežejo dvojezične glasovnice, temveč da ustvarijo kaos in zmedo."

Bruno Rupel

Kot edina stranka se je takoj po izidu volitev pri nas oglasila Slovenska skupnost, ki v tiskovnem poročilu tržaškega pokrajinskega tajništva "izraža veliko zadovoljstvo nad izidom jusarskih volitev. V vseh osmih srenjah na Tržaškem, v katerih so volitve potekale, so namreč zmagale liste, ki najbolj neposredno odražajo avtohtono, večinoma slovensko prebivalstvo, se pravi zgodovinske nosilce jusarskih pravic. To se je zgodilo tudi na Opčinah, kjer je bilo volilno soočenje najbolj težavno in mestoma celo ostro. SSK je prepričana, da bodo novoizvoljeni jusarski odborniki upravljali jus v korist celotnih svojih srenj, brez ozkosti, kot so to že zgladno delali njihovi predniki, in da si bodo prav tako kot slednji prizadevali za polno uveljavitev jusarskih pravic, ki jih še vedno premnogi prezirajo oz. kratijo. SSK tudi upa, da spodbuden izid nedelj-skih volitev odraža novo zavest avtohtonega prebivalstva o pomenu teritorija za obstoj in uravnotežen razvoj krajevnih skupnosti."

INTERVJU/PROF. TOMAŽ SIMČIČ

ČIMPREJ DO SKUPNE STRATEGIJE

Na občnem zboru SSS je svoje poročilo podal tudi ravnatelj liceja France Prešeren in predstavnik slovenskih šol v vsedravnem šolskem svetu Tomaž Simčič. Ob tej priložnosti smo mu postavili nekaj vprašanj.

Kakšen je položaj slovenskega predstavnika v vsedravnem šolskem svetu?

Vsodravnemu šolski svet v Rimu je najvišji posvetovalni organ italijanskega šolstva. V njem so predstavniki šol vseh vrst in stopenj, učnega in neučnega osebja, ki so izvoljeni za dobo petih let. Po obstoječih določilih imajo v tem organu šole iz doline Aoste, nemške šole na Južnem Tirolskem ter slovenske šole v Furlaniji-Juljski krajini svojega zajamčenega zastopnika. Predstavnik slovenskih šol je tako polnopravni član Vsedravnega šolskega sveta. Delo tega organa poteka na plenarnih zasedanjih in v komisijah. Na splošno so svetovalci manjšinam naklonjeni in podpirajo naše zahteve. Tako so bile v vseh teh letih izglasovane že mnoge resolucije, ki se zavzemajo za rešitev odprtih vprašanj naše šole. Žal pa mnenja Vsedravnega šolskega sveta ne obvezujejo vlade in parlamenta, čeprav imajo svojo težo, ki bi jo veljalo vsekakor kolikor je mogoče izkoristiti.

Katere težave slovenske šole bi morali po Vašem mnenju najprej odpraviti?

Nekatere težave, s katerimi se srečuje slovenska šola, so odraz stanja, v katerem je vs italijanski šolski sistem, nekatere pa zadevajo prav nas kot manjšino. Na splošno sem mnenja, da ima slovenska šola še vedno odločilno prednost pred italijansko, in sicer v tem, da odpira dijakom pogled v obe krajevni kulturi. Res pa je, da delamo včasih na slovenskih šolah v objektivno težavnih okoliščinah - mislim na dotrajane struk-

ture, na maloštevilne razrede, na pomanjkanje nekaterih študijskih smeri, na težave s poslovanjem v slovenščini, na pomanjkljivo upravno strukturo na skrbništvih, na sindikalne težave, na nespoštovanje nekaterih določil in mednarodnih sporazumov itd. Težko je sredi vsega tega ugibati, kateri problem bi bilo treba najprej rešiti. Med pogovori v slovenskem šolskem odboru, v kolegiju ravnateljev in na raznih okroglih mizah precej prodira mnenje, da se je neresenih vprašanj nabralo že toliko, da bi bil potreben za našo šolo nov šolski zakon, ki bi dopolnil vrzeli zakonov 1012/1961 ter 932/1973 in naši šoli zagotovil trdnjše pravne temelje in avtonomno upravno strukturo. Dobro se zavedam, da so v šoli poleg pravnih in upravnih vidikov pomembni tudi drugi, vendar bi nam ustrezna pravna jamstva omogočila, da bi vse naše moči res posvetili skrbi za pouk kot tak in za njegovo kvaliteto.

Kako gledate na bodočnost?

Mislím, da bi morala slovenska manjšina čimprej izoblikovati skupno strategijo na šolskem področju. Izhodišče je lahko skupni osnutek zaščitnega zakona, ki vsebuje naše najvažnejše zahteve in ga lahko v kratkem času ustrezno dopolnimo. Ko je skupna strategija izoblikovana, lahko vsak po svojih močeh pripomore k uresničevanju zastavljenih ciljev. Žal pa prevladuje vtis, da nam pri-

manjkuje ravno te skupne volje. V tem oziru je dogajanje na nedavnem občnem zboru Sindikata slovenske šole zaskrbljujoče in upam, da bo na nadaljevanju občnega zbora prišla do izraza volja po nadaljevanju skupnih prizadevanj.

I.Ž.

Razgovor o racionalizaciji šol

V četrtek, 30. maja, je bil v Vilfanovi dvorani v Trstu razgovor na temo *Racionalizacija šolskih struktur naše narodnostne skupnosti v tržaški občini*. Priredila ga je tržaška pokrajinska šolska komisija Slovenske skupnosti, udeležili pa so se ga svetovalec SSK v tržaškem občinskem svetu Andrej Berdon, didaktična ravnateljica Stanka Čuk, prof. Marta Ivašič, ravnatelj in slovenski predstavnik v vsedravnem šolskem svetu Tomaž Simčič in tajnica Sindikata slovenske šole Marta Košuta. Povezovala je Nadja Maganja.

Udeleženci so poleg racionalizacije obravnavali še dejansko materialno stanje naših šolskih struktur, pomen stika šole s teritorijem, potrebo po tem, da dobijo določeni organi ustrezne sogovornike, demografsko stanje, ki vpliva tudi na našo šolo, vlogo matične domovine Slovenije itd.

KNJIGA KARLA WOJTYLE

V DSI PREDSTAVILI IGRO PRED ZLATARNO

V ponedeljek, 3. junija, so v Peterlinovi dvorani Društva slovenskih izobražencev predstavili slovenski prevod igre *Pred zlatarno*, ki jo je leta 1960 napisal sedanji papež Janez Pavel II.

razgledanost avtorja, ki v tem delu izenačuje ljubezen med zakoncema s skrbjo za otroke v družini. Mag. Niko Jež je predstavil literarni opus Karola Wojtyle, ki je pomemben del njegove osebnosti. Pri papežu je poudarek na poeziji, ki ne izraža nekih dogem in ni nadaljevanje dušnopastirskega dela, ampak je globoko izpovedna. V njej prevladujejo pojmi, kot so na primer ljubezen, usoda, smisel življenja, Bog, odgovornost itd. Pogloblja se v človeka, v njegovo intimno iskanje. Papeževo literarno delo je vsekakor mojstrovina, kot dokazujejo predgovori k njegovim zbirkam, ki so jih napisali najbolj znani poljski kritiki in pesniki, mima pa še prave in objektivne uvrstitve v poljski književnosti. K temu, je dejal Jež, je verjetno botrovalo dejstvo, da so bila do pred kratkim vsa ta dela razpršena (mnogo stvari je sedanji papež objavil pod psevdonimi v raznih poljskih revijah).

Delo je prevedel študent poljščine Klemen Pisk, izdala pa celjska Mohorjeva družba, ob priložnosti papeževega obiska v Sloveniji jo je naštudiral tržaški Radijski oder, predvajal pa Radio Trst A (v Sloveniji jo je za Radio Ognjišče izvedlo Katoliško gledališče).

Na večeru DSI so o tem delu spregovorili lektor Jože Faganel, prevajalec Klemen Pisk in mag. Niko Jež. Faganel je spregovoril o delu kot takem, ki je t.i. slušna zgodba, saj je v njem dana prednost besedi kot osnovnemu sporočilnemu elementu, tako da za odrsko uprizoritev ni primerna. Beseda sproži razmišljanje, ki popelje človeka v samega sebe, igralec pa razlaga misel avtorja. Tematika dela je vprašanje sožitja med ljudmi in vstopanje v zakon. Klemen Pisk je podal nekaj svojih vtisov, ki si jih je nabral med prevajanjem. Tu ne gre, je dejal, za klasičen dramski tekst, ampak za meditacijo, ki je vsebinsko preprosta, po načinu, slogu in ideji pa zahtevna in kompleksna. Drama spada v visoko religiozno literaturo in kaže na široko

DSI, z leve: Jože Faganel, Klemen Pisk in Niko Jež

POKRAJINSKE VOLITVE

SSK ZA OBLIKOVANJE USTREZNE VOLILNE KOALICIJE

Letos jeseni bodo volitve za obnove tržaškega pokrajinskega sveta na osnovi nove razmejitve volilnih okrožij, ki jo je določilo ustavno sodišče. Potekale bodo po večinskem volilnem sistemu.

O tem piše v tiskovnem poročilu pokrajinskega izvršnega odbora Slovenske skupnosti. SSK meni, da to nalaga strankam, da oblikujejo ustrezne volilne koalicije, podobno kot za nedavne parlamentarne volitve. SSK se zavzema za oblikovanje široke volilne povezave odprtih demokratičnih sil, v okviru katere bi slovenski volivci morali imeti možnost izvoliti ustrezno število svojih predstavnikov v pokrajinski svet.

SSK nadalje meni, da bo treba pri teh volitvah ustrezno upoštevati nauke, ki izhajajo iz rezultatov aprilskih parlamentarnih volitev. Tako programi kot kandidati bodo morali biti skrbno izdelani

oziroma izbrani, volilna kampanja pa bo morala biti stvarna in odkrita brez vsakršnega zamegljevanja stvarnih problemov in pričakovanih prebivalstva, ki želi sožitje ob enakopravnosti obeh tu živčih narodnosti.

Člani izvršnega odbora stranke so se na seji seznanili s prijaznim pismom prefekta Moscatellija, ki sporoča SSK, da je tržaška občina v začetku maja izpopolnila cestno signalizacijo na odseku hitre ceste iz pristanišča proti Katinari, nadomestila napise "Jugoslavija" s "Slovenija" in postavila še druge koristne kažipote, kot je bila že dve leti vztrajno in pismeno zahtevala SSK.

OBVESTILA

TRST. Slovenska prosveta prireja **izlet na Dolenjsko** ob odkritju spominske plošče prof. Jožetu Peterlinu ob dvajsetletnici smrti. Izlet bo v nedeljo, 23. junija, z avtobusom. Prijave v pisarni Slovenske prosvete, Donizettijeva 3, tel. 370846.

TRST. Zveza cerkvenih pevskih zborov bo svoj **26. poletni pevski seminar** organizirala letos v Radencih od 11. do 17. avgusta. Vzoredno s pevskim seminarjem bo potekal tečaj za mlade organiste. Ppisovanje sprejemajo odborniki ZCPZ do 20. junija.

TRST. Vsakoletno srečanje duhovnikov, redovnikov in redovnic s Tržaškega in Goriškega bo letos v četrtek, 13. t.m., v cerkvi Marije Vnebovzete na Repentabru. Vodil ga bo frančiškanski pater dr. Leopold Grčar z Brezij. Začetek ob 10. uri.

TRST. DSI vabi v ponedeljek, 10. junija ob 20.30 v Peterlinovo dvorano na predstavitev knjige Alojza Rebule *Previsna leta*. Delo bo predstavil Saša Martelanc.

NABREŽINA. V soboto, 8.6., bo na Radovičevi domačiji ob 21. uri **zaključni koncert** ženskega in moškega zbora *Igo Gruden*.

DAROVI

Za **Marijin dom** v Rojanu: Ema Škerl-Bohmann v spomin na brata duhovnika Lojzeta 200.000 lir.

Za **misijone**: Ema Škerl-Bohmann v spomin na brata duhovnika Lojzeta 200.000 lir.

Za **potrebne**: Ema Škerl-Bohmann v spomin na brata duhovnika Lojzeta 200.000 lir.

Za **Novi glas**: Majda v spomin g. Valerije Gruden-Pertot ob obletnici njene smrti 30.000 lir.

UTRINKI

KAPELA-MEJA-KATAKOMBE-VATIKAN

Da! 25. marca 1950 me je škof Margotti posvetil v duhovnika v semeniški kapeli in povedal pretresljive besede o naši družini. Še ves ganjen sem hitel na Rafut, kjer so daleč stale mama in sorodnice. Druže se je izkazal za plemenitega in dovolil novomašniški blagoslov čez mejo! Italijanski stražar je protestiral, a so ga ošteli!

Še tisto noč sem se odpeljal v Rim. Pred kolosejem so me čakali tamkajšnji Slovenci. Med njimi sta bila sošolec Janez Zdešar in Jesihar. V Kalistovih katakombah sta mi pri maši stregla ravnatelj dr. Blatnik in p. Prešeren. Slovensko petje med grobovi mučencev! Pravilno!

Po kosilu me je sestra prednica peljala v posebno sobo, odprla veliko omaro in rekla: "Samo novomašnik lahko vidi tole!" Bila je poškodovana podoba svetogorske Marije!!!

Zvečer sem po Radiu Vatikan podelil novomašni blagoslov vsem rojakom širom sveta. Drugi dan mi je pri maši v cerkvi sv. Petra stregel umetnik France Gorše...

(B+B)

Praznika v Zgoniku in v Borštu

V Zgoniku in Borštu sta konec tedna potekala vaša praznika. V Zgoniku je občinska uprava priredila že 32. razstavo vin z bogatim kulturnim in športnim programom ter seveda z nagrajevanjem vinogradnikov (na sliki). Na Hribenci v Zabrežcu pri Borštu pa je bil 26. praznik vina, ki ga je organiziralo domače društvo Slovenec. Tudi tu je v nedeljo bil bogat kulturni spored, vsak večer pa so gostje lahko zaplesali ob zvokih domačih ansamblov.

ZOPET ZAPLETI V OBČINSKEM SVETU

Med razpravo o pravilniku tržaške občine so se stvari ponovno zapletle. Tudi tokrat je bil kamen spotike raba slovenskega jezika. Pokazalo se je, da v vrstah večinske koalicije, ki podpira župana Riccardo Illyja, obstajajo različna stališča o tem vprašanju.

Zaplet je povzročil eden izmed popravkov gibanja *Nord libero*. Popravek je predvideval, da mora župan v primerih, da se je občinskega sveta ne potekajo na županstvu, seznaniti o tem prebivalstvo z obvestili v slovensščini in italijanščini. Predstavnik *Liste za Trst* Giulio Staffieri je predložil predlog, v kateri je pisa-

lo, da je edini uradni jezik italijanščina in da je torej popravek nesprejemljiv. Prejudiciala je bila zavržena, nato so razpravo odložili. Dejstvo je, da so skupaj s svetovalci desnice glasovali za Staffierijevo izjavo tudi župan Illy, svetovalec *Zavezništva za Trst* Castigliero in nekateri svetovalci *Ljudske stranke*.

Kljub temu dogodku, ki dokazuje, kako daleč smo še od polnopravnega priznanja našega jezika v tej občini, pa gre dodati še zelo pozitivno novico, da bodo v torek, 11. junija, ob 11. uri v tržaškem Ljudskem vrtu odkrili kip Srečka Kosovela ob 70-letnici njegove smrti.

Kartice za bencin

V sredo, 5. junija, so začeli razdeljevati drugi obrok bencina po znižani ceni, ki znaša 150 litrov (prvi obrok je znašal 450 litrov). Namesto papirnatih bonov bodo tokrat na voljo elektronske kartice, ki bodo vsebovale program in spomin z vsemi podatki. Razdeljevanje kartic bo trajalo do 27. junija.

Marijanski koncert v Zgoniku

V zgoniški cerkvi je bil v četrtek, 30. maja, ob sklepu šmarnic polurni koncert Marijinih pesmi. Nastopil je domači cerkveni mešani pevski zbor pod vodstvom g. Toneta Kostnapila. Na orgle je igral mladi kontovelski organist Davorin Starec. Spored je vseboval štiri Vodopivčeve skladbe: *Marija, majnik gre čez trate, Vigred po zeleni...*, *Tisoč slavospevov krasnih, Ko pride majnik čez ravni*. V nadaljevanju je zbor izvedel skladbo neznanega avtorja *Lepa si, Marija, Ivana Laharnarja V sveto mesto nazaresko*, Ignacija Hladnika *Marija, vir si nam veselja, Je mrak končan in Ko bi jaz zvonček bil* ter na koncu še *Spet kliče nas venčani maj*, pri kateri je sodelovala vsa cerkev. Povezovala je Kristina Škerlj. Večer se je sklenil z družabnostjo. — M.J.

Izlet Nabrežincev v Baragove kraje

Preteklo nedeljo so nabrežinski župljani šli na izlet v Trebnje, Malo vas in Dobrnič, to je v kraje, kjer se je pred 200 leti rodil in živel slovenski misijonar Friderik Baraga. Obiskali so Baragovo rojstno hišo, ki je danes spremenjena v muzej. Peljali so se tudi v Dolenjske toplice in v Novo mesto, kjer so si ogledali poznogotsko cerkev, ter v Stično, kjer so obiskali znameniti samostan.

Orkester Yem odličen v Perugi

Mladinski orkester Yem (*Young european musicians*) se je na 5. tekmovanju *Primavera* v Perugi 25. t.m. odlično uvrstil in dosegel 1. nagrado. Orkester sestavljajo mladi godalci iz Italije, Slovenije in Hrvaške. Njegov mentor in dirigent je Igor Kuret. Na nastopu so nagrajenci poleg rednega programa zaigrali na željo komisije še skladbo slovenskega skladatelja Ivana Ščeka.

Poklon materam na Vrh sv. Mihaela

Mama, rad te imam je bil naslov izredno lepega kulturnega večera na Vrh sv. Mihaela. Mladi pevci in recitatorji, ki se zbirajo v krogu mladinskega pevskega zbora na Vrh sv. Mihaela, so priredili kulturni večer v torek, 28. maja, in medse povabili tudi pevce zbora Rupa-Peč ter gojence Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel iz Gorice. Večer je bil posvečen vsem materam in številno občinstvo je z veliko zbranostjo in ganjenostjo spremljalo tekoč program, ki so ga popestrili recitacije, pevski nastopi, mladi glasbeniki pa so tudi zaigrali na Orffove instrumente, skratka: bilo je zelo lepo. Večer so združno zaključili s pesmijo Vsem mamicam. Recital je pripravila Dorjana Devetak-Bagon, za sceno je poskrbela Francesca Stoppato, prof. Fabio Devetak je vodil malčke in domače glasbenike, zbor pa sta nastopila pod vodstvom Marjane in Damjane Čevdek, ki je posamezne nastope tudi spremljala na orglah. Ob koncu lepega večera so otroci materam podelili simbolična darila. — R. DEVETAK

Sprejem za praznik republike

V soboto, 1. junija, je bil na goriški prefekturi sprejem ob 2. juniju, dnevu, ko je uradno nastala italijanska republika. Prefekt dr. De Matteis je osebno sprejel povabljenе goste v velikem parku za vladno palačo. Tu je vojaška godba igrala razne priložnostne koračnice. Sprejema so se udeležili predstavniki svetne in cerkvene oblasti, župani goriške pokrajine, predstavniki tiska in kulturnega življenja v mestu.

Praznik špargljev v Štandrežu

V nedeljo, 2. junija, se je v Štandrežu pod lipami v parku župnijskega doma z bogatim kulturnim programom in plesno zabavo zaključil letošnji štirdnevni Praznik špargljev. Otroci, ki obiskujejo vrtec in osnovno

šole ter dijaki nižje srednje šole so začeli praznovanje že zadnjo soboto v mesecu maju, ko so imeli slikarski *ex tempore*; udeležencev slikarskega natečaja je bilo nad petdeset. Najboljše mlade umetnike in njihove slike so organizatorji tradicionalne štandreške prireditve nagradili z lepimi pokali. Zadnjo nedeljo v mesecu maju je na ploščadi pod lipami nastopila folklorna skupina *Stu ledi iz Trsta* z zelo lepim spletom plesov na kmečko in vaško tematiko. Program sta dodatno popestrila še otroški pevski zbor iz Štavra pod vodstvom Nadje Kovic in mešani zbor Rupa-Peč, katerega vodi Zdravko Klanjšček. Na prvo nedeljo v juniju pa so se v popoldanskih urah oglasili štandreški zvonovi s prijetnimi melodijami; tekmovanja v pritrkovanju se je udeležilo sedem skupin z obeh strani meje, med njimi tudi pritrkovalci iz Rupe. Najbolj razveseljivo je dejstvo, da je bilo med pritrkovalci veliko mladih, kar pomeni, da se lepa tradicija, umetnost pritrkovanja uspešno prenaša iz roda v rod. Po končanem tekmovanju v pritrkovanju se je začel kulturni program z nastopom združenega štandreškega otroškega in mladinskega zbora, ki sta ga vodila Sara Hoban in Kristina Marušič. Tudi letos je obveljala tradicija in zato je kulturno prireditev sklenil dramski odsek prosvetnega društva iz Štandreža. — D.P.

Goriško škofijsko romanje v Lurd od 22. do 28. julija letos

Že veliko časa UNITALSI organizira vsako leto škofijsko romanje v Lurd. Romanju se zadnja leta pridruži tudi številna skupina naših ljudi. Na vlaku organizatorji in g. nadškof najprej pozdravijo romarje. Na vlaku je prijetno, ker je vse lepo urejeno in se nikomur ni potrebno nikamor premikati. Po zvočniku o vsem potnik obveščajo. Sredi vlaka je vagon z oltarjem, kjer vsi duhovniki in g. nadškof na prvi in zadnji dan romanja darujejo sveto mašo. Romarji ostanejo na svojih mestih, ker poslušajo mašo po zvočnikih, obhajajo pa jih duhovniki na njihovih mestih. Vlak je tako pravo svetišče, ki potuje, moli in poje, poln je veselih ljudi. Ob določenih urah delijo potujočim kosilo, večerjo in zajtrk, saj je na vlaku tudi kuhinja. Mladi pomočniki skrbijo, da je vse v redu in tudi vse pospravijo, tako da vladata na vlaku red in čistoča. Vlak je tako zares pravo bivališče, ki potuje Mariji v slavo in pod Njenim varstvom. — MF

Že dolgo vemo, da s slovenskimi šolami ni vse v redu, kar pa se pa dogaja zadnje čase, je povsem nerazumljivo in tudi zelo zaskrbljujoče. Človek ima občutek, da se nihče od odgovornih ne zaveda resnosti položaja, v katerem so šole s slovenskim učnim jezikom na Goriškem, in tudi tega ne, da se ne more in ne sme enačiti šol slovenske manjšine s šolami večinskega naroda. Kako si bi sicer lahko razlagali zavlačevanja in nereševanje tekočih problemov slovenske šole v Gorici, če pa vemo, da bi se ti problemi lahko rešili že zdavnaj!

Za kroniko naj povemo, da so dijaki in starši pod vodstvom sindikata slovenskih šol na Goriškem v soboto, 25. maja, protestirali (na sliki) pred sedežem goriške Pokrajine (protestni shod sta podprla tako SSO kot SKGZ!) in sicer z zahtevom, da se čimprej uredi stanje slovenske sekcije zavoda ITI. Prav na ta dan, kot tudi vrsto naslednjih, pa ni bilo nikogar, s katerim bi se lahko predstavnik sindikata šolnikov in tudi delegacija staršev in dijakov pogovorila. Izmikanje, prazne obljube, danes obljubljeni nekaj, jutri nekaj drugega, tretji dan spet nič, to je stanje, ki postaja počasi nevzdržno. Kaj kmalu pa je bilo v preteklih dneh tudi jasno, da je to izredna priložnost, ki se jo lahko izrabijo za netenje nestrpnosti med slovenskim življenjem in italijansko večino.

V italijanskem krajevem časopisu so se pojavljale nasprotujoče si izjave, tako da je moral tajnik sindikata slovenske šole na Goriškem prof. Livio Semolič sredi prejšnjega tedna sklicati posebno tiskovno konferenco, na kateri je razložil javnosti, da slovenska šola, profesorji in dijaki ne iščejo zase no-

ALI BO KDAJ KONEC SPRENEVEDANJA?

JURIJ PALJK

benih privilegijev, zahtevajo pa samo normalne razmere, v katerih bi lahko kot polnopravni italijanski državljani imeli možnost nemotenega pouka na dostojni ravni. Problem je namreč ta, da se za slovensko sekcijo ITI nihče ne odloči, da bi jo preselili v bližnji slovenski učni šolski center, druga težava pa je v tem, da se spet neuradno ali poluradno govori, naj bi slovensko srednjo šolo Ivan Trinko spet selili in tokrat v prostore italijanske osnovne šole Ungaretti, to pa naj bi od Svete Ane selili v ulico Favetti. Seveda italijanski starši osnovnošolcev šole Ungaretti ostro protestirajo proti takemu ravnanju in so proti selitvi. Tu moramo še povedati, da sicer v Gorici obstaja imenitna stavba, ki je bila zgrajena v šolske namene in je v ulici Marconi, a kaj, ko jo imajo sedaj prometniki-

mestni redarji v zakupu in jih je dejansko nemogoče spraviti ven... Občina in Pokrajina sta torej gluhi za te probleme, vsaj tako se obnašajo odgovorni. Včasih pa pokrajinski odbornik Tavagnutti, ki je pristojen za šolstvo, daje celo take izjave, da bi bilo veliko bolje, če bi molčal...

Tajnik sindikata slovenskih šol na Goriškem Semolič pravi, da slovenski sindikat vztraja na tem, da se šoli Trinko zagotovi dostojen in stalen sedež, kjer bo lahko delovala v normalnih razmerah, dostojnih pouka. Ali bo to prejšnji sedež v Kapucinski ulici ali kje drugje, še ne vedo in so se pripravili tudi pogovarjati o novem sedežu šole, a le pod pogojem, da se šoli Trinko zares zagotovi primeren, šole vreden, dostojen in predvsem pa trajen sedež.

Slovenska sekcija zavoda ITI je seveda spet drug pro-

blem, katerega se Livio Semolič seveda dobro zaveda, ko pravi, da je lanskoletna okrožnica ministrstva za šolstvo odredila selitev sekcije v slovenski šolski center. Pokrajinska uprava pa to selitev zavira. Odbornik Tavagnutti si je upal v italijanski dnevnik celo zapisati, da Pokrajina ne bo porabila 200 milijonov lir samo zato, da bo potem peščica dijakov "kupovala malico po slovensko". Semolič je pojasnil, da Tavagnutti igra dvojno igro (je občinski in pokrajinski odbornik!) in se spreneveda, ko pravi, da bi potrebovala Pokrajina za selitev slovenske sekcije zavoda ITI 200 milijonov lir. Pokrajina mora poskrbeti samo za trideset milijonov lir, kolikor stanejo električni priključki, ki so za sekcijo ITI potrebni in niti lire več! Za potrebne laboratorije, ki bi stali okrog 60 milijonov lir, pa itak denar daje ministrstvo za šolstvo. Torej?

Veliko zmede torej, predvsem pa popolno pomanjkanje politične volje tako s strani občinske uprave kot tudi Pokrajine, da bi se oba problema slovenske šole rešila. Tajnik slovenskega šolskega sindikata nam je zagotovil, da se bo sindikat boril za pravice slovenske šole do konca, prav zato se bo ta teden Semolič tudi srečal z goriškim županom. Mi pa lahko samo upamo, da se bodo težave slovenskih šol čimprej uredile. Slovenska šola je namreč za nas Slovence v Italiji eden od temeljnih kamnov našega obstoja in nadaljnega življenja!

USPEŠNA SEZONA SSG

IVA KORŠIČ

Polona Vetrh in Adrijan Rustja - oblikovalca zadnje predstave v gledališki sezoni 1995/96

bauer. Z odličnimi igralci je ustvaril tako vzdušje, da je iz njega vel resnični duh in liki so zaživeli v vsej polnosti.

Pređen je dokončno padel zastor, je bila na vrsti še igra *Izpraznjeno vrni* znanega italijanskega voditelja popularne televizijske oddaje Maurizia Costanza v prevodu Ivanke Hergold in režiji mladega režiserja Jaše Jamnika. Po daljši odsotnosti nas je spet razveselila popolnoma prevzela in očarala igralka, članica Drame SNG, Polona Vetrh. Na Primorskem jo zmeraj

težko pričakujemo, saj čutimo, da je nekoliko "naša", po rodu je namreč tudi sama Primorka. Z Adrijanom Rustjo je, kot le ona zna, prikazala zakonski par že v zrelih letih. Med selitvijo iz "starega gnezda" na deželno, jima privre iz duše marsikaj zamolčanega. Ozreta se nazaj na prehojeno življenjsko pot in tako se jima razkrijejo vse neizpolnjene želje, neizpovedana čustva, razočaranja, medsebojna nerazumevanja, samota.

S svojim prirojenim igralskim talentom, okrepjenim z resnim študijem doma in v tujini, z dolgoletno izkušnjo na odrskih deskah, z velikim smislom za karakterizacijo in z izjemnim obvladovanjem izrazne, obrazne in telesne mimike je iz preprostega lika ženske ustvarila sanjavo, živahno, predano dekle, za tem pa razočarano, pikro, ironično pa spet ljubečo in razumevajočo ženo. Napolnila je pač oder s svojo prekipujočo osebnostjo in poklicala iskreno ploskanje med izvajanjem. Rustja ji je, čeprav v ozadju, zvesto sledil, tako da je bilo dejanje zaokroženo in so se igrice v igri zlepe v homogeno celoto.

STREZNITEV SLOVENSKE POLITIKE

MARJAN DROBEŽ

Nemara prihaja do streznitve tistih delov slovenske javnosti in politike, ki so doslej podcenjevali vlogo Italije v mednarodnih odnosih. Zamisel o Združenju Evropi zahteva dobre odnose med sosednjimi državami.

Predvideni bližnji podpis sporazuma o pridruženem članstvu Slovenije v Evropski zvezi vzbujajo pri nas veliko pomislekov in različnih mnenj. Nekatere ocene tega dogodka imajo notranjepolitične vzroke, druge pa izhajajo iz sedanjih razmer v mednarodnih odnosih, zlasti tistih, ki se nanašajo na združevalne procese v Evropi.

V Sloveniji bi se morali strezniti tisti deli javnosti in politike, ki zaradi vpliva dogodkov v preteklosti - zlasti obdobja 2. svetovne vojne - podcenjujejo vlogo Italije v sedanjih političnih razmerah na mednarodnem prizorišču. Gre za posledice politične indoktrinacije, nastale in razširjene v zadnjih desetletjih, a tudi zgodovinskega razvoja in tradicij dobrih dela

nanja glede naše države. Takšnih zablod bi moralo biti zdaj konec, saj je postalo očitno, da brez soglasja Italije ne more priti do nobenih sprememb v Evropski zvezi, tudi kar zadeva pridruženost ali pa redno članstvo posameznih držav kandidat.

Tudi zaradi slovenske demokracije, ki je še mlada in brez večjih izkušenj, zato pa prežeta z bojem za oblast, je vloga naše države v mednarodni politiki oslabiljena. Naša vlada bo sodeč po napovedih ob podpisu sporazuma o pridruženem članstvu v Evropski uniji morala predložiti poseben dokument, v katerem se bo obvezala, da bo spoštovala določila o prostem tržišču z nepremičninami, kar pomeni, da bo ustrezno tudi zahtevalo Italije oz. nekdanjih prebivalcev Istre, ki so tam zapustili svoje domove in premoženje. Kakšna bo vsebina omenjenega pisnega jamstva še ni znano, toda videti je, da gre za novo klopoto izvršne oblasti parlamentu. Slovenski Državni zbor je na primer po t.i. prvem branju predloga novega Zakona o lastninskih in drugih stvarnih pravicah

tujcev v naši državi zahteval sprejem predpisov o omejitvi pravic do nakupa nepremičnin na posebnih območjih. Gre za zavarovanje območij zaradi spomeniškega varstva, varstva okolja, naravnega bogastva, kulturne dediščine, obrambe in varnosti države. Poseben predpis je potreben tudi za zaščito kmetijskih in gozdnih površin, so opozarjali poslanci. Sprejet je bil tudi predlog, naj se pred nakupi tujcev zaščiti območje, ki je od državne meje in morske obale oddaljeno do 10 kilometrov. Vlada pa se ni ozirala na zahteve poslancev o politiki glede prodaje nepremičnin tujcem, temveč se bo v dokumentu, ki je - tako kaže - pogoj za podpis sporazuma o pridruženem članstvu, kar sama obvezala, da bo Slovenija sprejela vsa merila in zahteve EZ. Tudi tak zaplet med izvršno in zakonodajno oblastjo v Sloveniji pa bo očitno treba sprejeti, ker gre za edino možnost, da bo naša država sploh lahko dosegla izpolnitev svoje največje želje, namreč vključitev v evropske integracije.

ŠE ODMEVI IN MNENJA O PAPEŽEVEM OBISKU

Slovenska javna občila še zmeraj obravnavajo obisk svetega očeta in ga ocenjujejo z raznih gledišč. Pri tem skoraj soglasno podarjajo, da je bil obisk eden izmed najpomembnejših dogodkov, če ne celo najvažnejši, v vsej zgodovini našega naroda in države. Resnici na ljubo je treba opozoriti, da posamezniki v rubrikah Pisma bralcev obisk omalovažujejo, pri čemer svoje ocene očitno podrejujejo dnevi politiki. Sicer pa prednjačijo visoke ocene o obisku papeža v naši državi.

Glavni urednik tednika Družina dr. Janez Gril, ki je bil tudi med glavnimi organizatorji obiska sv. očeta, je v zadnji številki tednika napisal komentar z naslovom *Pomen papeževga obiska*. Citiramo: "Svojevrsna posebnost je to, da so med obiskom utihnile neprijazne polemike in napadi na papeža in Cerkev. Ne samo javni, objavljeni v različnih javnih glasih, temveč tudi tisti po pisarnah, uradih, v šolah in sploh na delovnih mestih. Izkazalo se je, da tistega, kar so mnogi napadali ali česar so se bali, v resnici sploh ni bilo. Nikakršna sladka češnja je gozdni listavec, žlahtne oblike pa so hrustavci in srčice. Iz njihovih dreves pripravljajo dober mizarški les."

V Goriških Brdih tudi letos praznik češenj

V Goriških Brdih bodo letos že tridesetih priredili praznik češenj, ki so tam poleg vinskih trt najbolj stara in razširjena kmetijska kultura. Praznik bo potekal v dneh od 6. do 9. junija na Dobrovem, program te prireditve pa bo glede na jubilej pester in zanimiv. Češnje so nasploh pomemben del podobe Brd, pomembno pa je, da se pridelovanje tega sadja širi. Strokovnjaki poudarjajo, da so češnje "koščičar iz družine rožnic s številnimi sortami. Samorasla sladka češnja je gozdni listavec, žlahtne oblike pa so hrustavci in srčice. Iz njihovih dreves pripravljajo dober mizarški les."

O češnjah v Goriških Brdih so v osnovni šoli na Dobrovem izdali posebno publikacijo z naslovom *Zgodba o češnjah in življenju pri nas*. Pripravila jo je učiteljica Ksenija Mikulin, sodelovala pa sta etnologinja Goriškega muzeja Inga Brezigar in strokovnjak za sadjarstvo Ivan Kodrič s Kmetijskega zavoda v Novi Gorici. Češnjam v Brdih je svojo diplomsko nalogo na Biotehnični fakulteti v Ljubljani namenil Tomaž Prinčič iz Kozane.

Primorsko dramsko gledališče bo gostovalo v južni Ameriki

Primorsko dramsko gledališče iz Nove Gorice bo od 13. do 25. junija gostovalo pri slovenskih izseljencih v Argentini in Urugvaju. Svoje predstave bo uprizorilo v Buenos Airesu, Rosariu in Cordobi ter v več urugvajskih mestih, kjer žive naši rojaki. Gostovalo bo z delom *Mali princ* Antoina de Saint-Exuperya v režiji Jaše Jamnika ter z monodramo *Vesetje do življenja* Alda Nicolaja v režiji Janeza Starine, direktorja Primorskega dramskega gledališča. Gostovanje je organizirala Slovenska izseljenska matica, sodi pa v okvir kulturnega sodelovanja med Slovenijo in Argentino. Stroške bosta plačala Ministrstvo za kulturo Slovenije in Mestna občina Nova Gorica. Skupaj z ansamblom bo na pot odšel tudi novogoriški župan Črtomir Špacapan, ki naj bi gostovanje izkoristil za promocijo Nove Gorice v Argentini in Urugvaju.

SELO - ŠEMPETER

Na sliki vidimo pogled na del odseka avtoceste od Sela do Šempetra v spodnji Vipavski dolini. Po njem že poteka promet, zgradili pa bodo tudi drugi odsek hitre ceste, ki bo dolg 17,4 kilometra in bo potekal na trasi od Vipave do Sela. Naslednje leto je predvidena gradnja še zadnjega omenjene prometnice po Vipavski dolini, in sicer 12,6 kilometra dolgem območju od Razdrtega do Vipave.

Premier Drnovšek je ob otvoritvi odseka Selo-Šempeter poudaril, da gradnja avtocestnega omrežja spada med cilje v Sloveniji. Projekt zelo uspešno izvajajo, tako da bo država do konca tega stoletja imela moderno cestno omrežje za povezave v posameznih območjih v Sloveniji, kot tudi za povezave z ostalimi evropskimi državami.

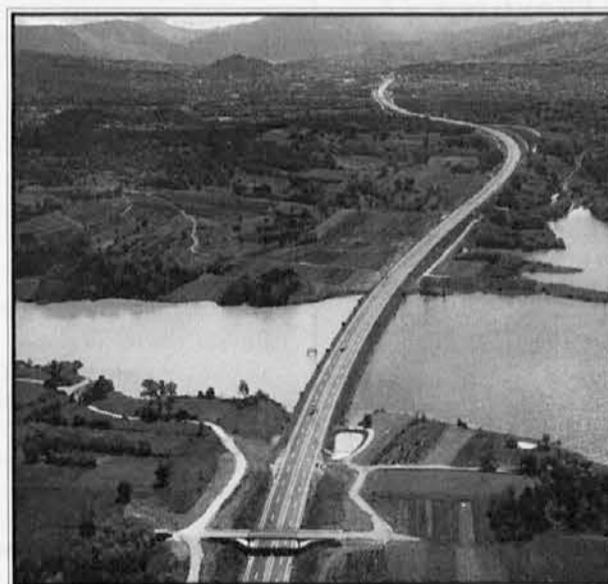
Štiripasovnica od Sela do Šempetra je široka 19,6 metra - v vsako smer peljeta po dve stezi za promet - dolga pa 11,8 kilometra. Poteka po izredno razgibanem terenu, s številnimi vodnimi pobočnimi izviri, ki so se pojavili pri izvajanju zemeljskih del. Trasa prečka tudi večje število vodotokov. Začne se severno od naselja Selo, kjer zapusti koridor magistralne ceste in se usmeri proti zahodu, preko akumulacijskega jezera Vogršček do Šempetra, kjer se priključi na že zgrajeni del avtoceste, do

Mednarodnega mejnega prehoda Vrtojba-Štandrevž. Avtocesta čez Vipavsko dolino bo najpozneje čez tri leta v celoti zgrajena, s čimer bodo Goriški zagotovljene dobre cestne povezave z ostalo Slovenijo, pa tudi s sosednjimi območji v Italiji. Tedaj bo lahko v celoti ovrnoten tudi Mednarodni mejni prehod v Vrtojbi-Štandrevžu, prek katerega promet hitro narašča, saj dosega letno že ok. 4 milijone ton tovorov na tovornjakih in priklopnikih in ok. 9 milijonov osebnih avtomobilov.

Gradnja odseka štiripasovnice Selo-Šempeter je stala okoli 7 milijard tolarjev, to je 51,9 milijona ameriških dolarjev. Stroški gradnje enega kilometra te hitre ceste so povprečno znašali 4,40 milijona ameriških dolarjev. M.

En avtomobil vsake tri prebivalce

Hitro narašča prodaja avtomobilov, zaradi česar imajo trgovska predstavništva tujih družb dober promet in dobiček. Časniki imajo redne priloge, namenjene avtomobilom in cenam na tržišču. Tujci se čudijo tolikšnemu zanimanju za avtomobile, ki jih ljudje kupujejo "kot vroče žemlje". Takšna gibanja na trgu potrjujejo, da imajo Slovenci še znatne denarne virove, ki pa jih ne vlagajo v gospodarstvo oz. proizvodne dejavnosti, temveč uporabljajo za predmete sprotne porabe. Po podatkih, objavljenih v Poročevalcu Državnega zbora, je v Sloveniji registriranih več kot 680 tisoč osebnih vozil, kar pomeni, da ima avto skoraj vsak tretji državljan. Še zmeraj pa gre v večini za stara in tehnično pomanjkljiva vozila, kar je eden od razlogov za veliko število prometnih nesreč. Na slovenskih cestah umre vsako leto približno 500 oseb. Državni zbor bo predvidoma kmalu sprejel Nacionalni program varnosti v cestnem prometu, ki bo vseboval tudi stroge ukrepe proti kršilcem predpisov za varen cestni promet v Sloveniji. M.

BEGUNCI ODHAJAJO

V Sloveniji naj bi bilo še okoli 30 tisoč beguncev iz Bosne in Hercegovine. Po-

večini gre za Muslimane ali Bošnjake, kot jih zdaj uradno imenujejo, in za Hrvate. Skoraj vsi bi se radi vrnili domov, toda to je težko, ker oblasti v Bosni in Hercegovini preprečujejo vrnitev beguncev druge narodnosti. Vendar sta se begunska centra v Ajdovščini in Tolminu začela prazniti. Čedalje več je namreč beguncev, ki odhajajo v razne zahodne države (ZDA in Kanado) ali pa se vračajo domov.

V Ajdovščini je bilo ob največji krizi okoli 900 beguncev, zdaj pa jih je še 340. Ta center naj bi delovalo do naslednjega leta. V Tolminu pa je med največjo krizo bilo okoli 1600 beguncev, zdaj pa jih je še približno 100. Ker se odhajanje beguncev pospešeno nadaljuje, bodo tolminski center za begunce konec junija letos zaprli.

ODBOJKA

TAKO PA
NE GRE

ERIK DOLHAR

FOTO KROMA

To je bil pred leti naslov športne rubrike Primorskega dnevnika, v kateri je mladi kolega Vanja Jogan obravnaval igro in obnašanje košarkarjev. Kako pa bi lahko sedaj naslovili našo rubriko, po neskončnih polemikah (prihajajo z vseh strani, neglede na pripadnost temu ali onemu društvu), ki so se izrodile ob robu zamejskega derbyja zadnjega kola ženske odbojarske C-1 lige? Že slika zgoraj, ki jo je v svoj objektiv ujel fotograf Krome, ne potrebuje komentarja, oz. spada k rubriki "Brez besed", ali "Pa še res je", saj je bila posneta ravno med omenjenim dvobojem (stadion 1. maj, Sv. Ivan pri Trstu, dne 18. maja t.l.). Sami lahko prepoznate marsikoga, vidite koga tekma zanima, koga privlači in še marsikaj.

V trenutku, ko pišemo, 4. t.m., je naš fax dobesedno razbeljen: v glavnem so to tiskovna poročila, komentarji, pisma uredništvu, sporočila za javnost, itd. Žalostno je (po mojem skromnem mnenju) to, da so vse te besede, stresene iz rokava te ali one "prizadete" strani, še vedno o "inkriminirani" tekmi med našima, trenutno najboljšima ženskima odbojarskima ekipama! Dovolj je tega, *tako pa ne gre*, kot se je imenovala zgoraj omenjena rubrika. Slika je že dovolj zgovorna...

USPEL
TURNIR
OLYMPIE

Goriška Olympia je pretekli konec tedna organizirala mednarodni turnir ob 35. obletnici tega športnega združenja. Naša šesterka je v ostri konkurenci osvojila več kot zadovoljivo drugo mesto, potem ko je v finalu klonila pred premočnimi nasprotnicami iz Maribora, ki nastopajo v prvi slovenski odbojarski ligi. Latisana je v malem finalu premagala Borovke. Velika pohvala gre goriškemu organizatorjem, ki so se res potrudili.

NAMIZNI TENIS

KRAS
ZAKLJUČIL
PONOSNO

Krasova ženska namiznoteniška ekipa je z dvignjeno glavo zaključila letošnjo sezono. V drugi finalni tekmi za osvojitve državnega naslova je sicer klonila pred močnejšimi nasprotnicami iz okolice Mantove, pripisati pa gre, da je to več, kot so v Krasovem taboru pričakovali v letošnji sezoni. Rezultat finala ni niti toliko pomemben (2-0 v zmagah, 6-2 na obeh dvobojih), kolikor je obetajoča igra, ki so jo pokazala Krasova dekleta. Posebno pohvalo si v tem finalu zasluži Vanja Milič (na sliki), ki je dokazala, kako se lahko z odločno igro oz. karakterističnimi izbruhi, premaga tudi veliko močnejšo nasprotnico (v tem primeru Kitajko Chen). V pogovoru

je Vanja razkrila, da jim je ta uspešna sezona vlivala novega upanja, tako da bodo prihodnjo sezono igrali s še večjo zagnanostjo in prepričanjem, da lahko storijo še bolje. Vprašanje je sedaj, kako bo državna zveza spremenila pravilnik. V Rimu bodo namreč zmanjšali število igralcev vsake ekipe na tri, kar bi ponovno oškodovalo Kras.

E.D.

TRIESTE
TRST
BRIONI
1996

TPK CNT SIRENA TS YC VEGA PULA

FOTO KROMA

Privlačnost štarta regate ob sončnem zatonu. Tako je bilo tudi letos pred sedežem barkovljanskega kluba Sirena, ki je že enajstič organiziral regato Trst-Brioni za kajutne jadrnice z Yachting clubom Vega iz Pulja. Regata se je začela pretekli petek zvečer v skoraj popolnem brezveterju, zaključila pa se je v podobnih pogojih naslednjega jutra. Regate se je udeležilo kakih 40 jadrnic iz Italije, Slovenije in Hrvaške, od katerih je bila le ena Sirenina, štiri pa Čupine. Ob 20. uri so skoraj vsi raztegnili svoje špinakerje, ki pa so bili zaradi popolnega brezveterja "prazni". Šele opolnoči je tako skupina lupinic prejadrala rt pri Savudriji in usmerila jadrnice proti Vrsarju, od tu pa proti cilju v Fažanskem zalivu. Čeprav regata ni izključno tekmovalnega značaja, naj povemo, da so bili udeleženci razdeljeni v 4 kategorije. Kot prvi je ob pol desetih prijadral pred komisijo na cilju Angelo Rosso (Crivellaro), medtem ko je bila prva zamejka Nadja Kanalac (Čupa) z jadrnico Ali Baba' (4. mesto). Vsekakor je ta regata nedvomno doživljeno za vse tiste, ki se je prvič udeležijo.

BOGATČEVA SE SRČNO
PRIPRAVLJA NA O.I., MOČILNIK
PA NA EVROPSKO PRVENSTVO

Najbolj znana jadralka TPK Sirena Arianna Bogatec (na sliki) se vedno resneje pripravlja na nastop na olimpijskih igrah v Atlanti oz. na morskem gladini pred krajem Savannah. Pred kratkim je opravila še dve regati na Danskem in Nizozemskem, kjer je predvsem poskušala nove materiale. Po kratki pavzi doma jo sedaj čakajo priprave tik pred nastopom v Savannahu.

Sirenin mladinec Andrej Močilnik pa si je na regati v Gradežu zagotovil nastop

na evropskem mladinskem prvenstvu v razredu Evropa, ki bo letos v Istanbulu.

K.R.

NOGOMET

Na stadionu Wembley v Londonu se bo v soboto začel sklepni del evropskega nogometnega prvenstva, ki se ga udeležuje 16 državnih reprezentanc, med katerimi sta tudi Italija in Hrvaška. Favoriti naj bi bili že spet Nemci, s prerojenim "pancerjem", izkušenim napadalcem Jurgenom Klinsmanom na čelu.

Novogoričanom državni
naslov

Pred sobotnim zadnjim krogom letošnjega slovenskega nogometnega prvenstva je vse odločeno. Naslov prvakov so že dva tedna pred koncem osvojili Novogoričani, druga

je ljubljanska Olimpija, tretja pa Mura. Mariborski vijoličasti bodo nastopili v pokalu Intertoto, ajdovsko Primorje pa bo tudi prihodnje leto igrali med najboljšimi slovenskimi moštvi. Ligo zapuščajo izolski nogometarji, vanjo pa so se že uvrstili igralci ljubljanskega Železničarja, ki so z veliko prednostjo zmagali v 2. ligi. Bilanca primorskega nogometa je letos izjemno uspešna in razveseljivo je, da so v novogoriškem moštvu nastopali skoraj izključno primorski nogometarji. V jedro domačih igralcev so se namreč vključili številni Koprčani.

Breg ostaja v 3. amaterski
ligi

V končnici za prestop v 2. amatersko ligo je Breg doživel četrti zaporedni poraz. Tokrat je klonil pred Sagradom in tako zaključil letošnjo sezono.

KOŠARKA

TRENER VREMEC
ZAPUŠČA JADRAN

Na njegovo mesto naj bi prišel Iztok Čehovin

V torek zvečer smo izvedeli, da trener Jadrana Andrej Vremec, ki je letos uspešno treniral našo združeno ekipo v B-2 ligi, zausča "modre bojovnike". Dobil je zanimivo ponudbo v Padovi, kjer bo treniral prvo ekipo (ki bo z Jadrantom tudi letos nastopala v B-2 ligi). Takoj smo poklicali predsednika SZ Jadrana, Pavla Vidonija, ki je na okrevanju doma po dobro prestali operaciji. Razkril nam je, da ima največje možnosti za nadomestitev Vremca Iztok Čehovin, novogoriški trener, ki je letos vadal Jadraneve kadete, lani pa treniral Gradisco. Nedvomno pa bo nadomestitev trenerja delala velike preglavice vodstvu Jadrana, posebej predsedniku, kateremu skrbi v zadnjih časih res ne manjka. Andreju Vremcu pa seveda ne bo nihče zameril, da je ambiciozen, saj je po dolgoletnem treniranju vseh možnih zamejskih ekip, od minibasketa do zamejske reprezentance-Jadrana, tudi prav, da izkoristi priložnost in se izkaže v pol-profesionalnem društvu, kakršno je Rinaldi. V Padovi namreč načrtujejo, da bi "pobrali" nekaj mladincev Benettonu in Floorju in bi tako okrepili vrste članske ekipe, ki je letos osvojila drugo mesto v B-2 ligi. Vremec se je s padovansko peterko zmenil za enoletno pogodbo z možnostjo podaljšanja pogodbe za naslednji dve sezoni. Treniral bo tako prvo, člansko ekipo, kot tudi mladince, pri katerih bodo prevladovali že prej omenjeni prvotligaši. Negotova prihodnost pri Jadrantu je tako sedaj še večja. Peterko so zapustili, poleg trenerja Vremca, še visoki center Joe Calavita, ki se vrača v Združene države, negotova je bodočnost mladega asa Jana Budina, ki je pogodbeno še vedno vezan na novopečenega državnega prvaka Stefanel. Nič kaj razveseljive novice iz Jadranevega tabora. Namesto počitnic si bodo morali voditelji Jadrana zavihati rokave in poiskati rešitve, trenerju Vremcu pa voščimo uspešno delo v Padovi! — E. DOLHAR

CICIBONA
OSTALA
PRAZNIH ROK

V dodatnem srečanju za prestop iz D v C-2 ligo se je Cicibona spoprijela na nevtralnem igrišču v Gorici s peterko iz Palmanove, ki pa je naše košarkarje zaslužno premagala. Pred zares številno in "toplo" publiko so se morali tako plavobeli žalostno posloviti od letošnjega pr-

venstva ter zapustiti še zadnjo možnost za napredovanje v višjo ligo. Furlanovi varovanci so zaigrali precej nezbrano, saj jim ni uspelo izvajati tiste skupinske igre, s katero so med prvenstvom nizali zmago za zmago. Negativne ocene so se tako rešili le Pieri in Zuppin ter Possega in Tomšič, ostali pa so zaigrali pod svojimi sposobnostmi. Palmanova je tako že od začetka prevzela pobudo ter ob zvoku sirene tudi zaslužno slavila.

I. BAJC

OBVESTILO

KOŠARKARSKA KOMISIJA PRI ZŠDI bo priredila na stadionu 1. maj v Trstu, v nedeljo, 9. t.m., Igrajo pod košema in sklepno slovesnost ob 30-letnici košarke. Igrajo pod košema se bo udeležilo 10 ekip iz zamejstva in Slovenije, skupno kakih 130 minikošarkarjev. Spored: od 9^h do 12^h tekme na treh igriščih, od 12^h do 14^h kosilo za vse nastopajoče, od 14^h do 16^h tek-

me na treh igriščih, ob 16.30 nagrajevanje. Proslava ob 30-letnici košarke predvideva razstavo slik vseh društev v teh 30 letih; od 18^h do 20^h botekma med dvema izbranimi ekipama vseh časov (vsaka ekipa po 20 igralcev), ki jo bo komentiral Sergij Tavčar. Ob 20.30 družabnost ob glasbi, nastopu košarkarskih "kabaretistov" in podeljevanje plaketa društvom ob 30-letnici košarke. Vabljeni!

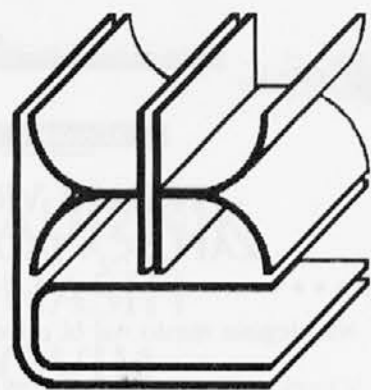
AVTOMOBILIZEM

"Shummy" zdaleč najboljši

BARCELONA: nemški pilot Michael Schumacher (na sliki v Ferrariju), je skoraj osramotil svoje nasprotnike na mokrem kata-

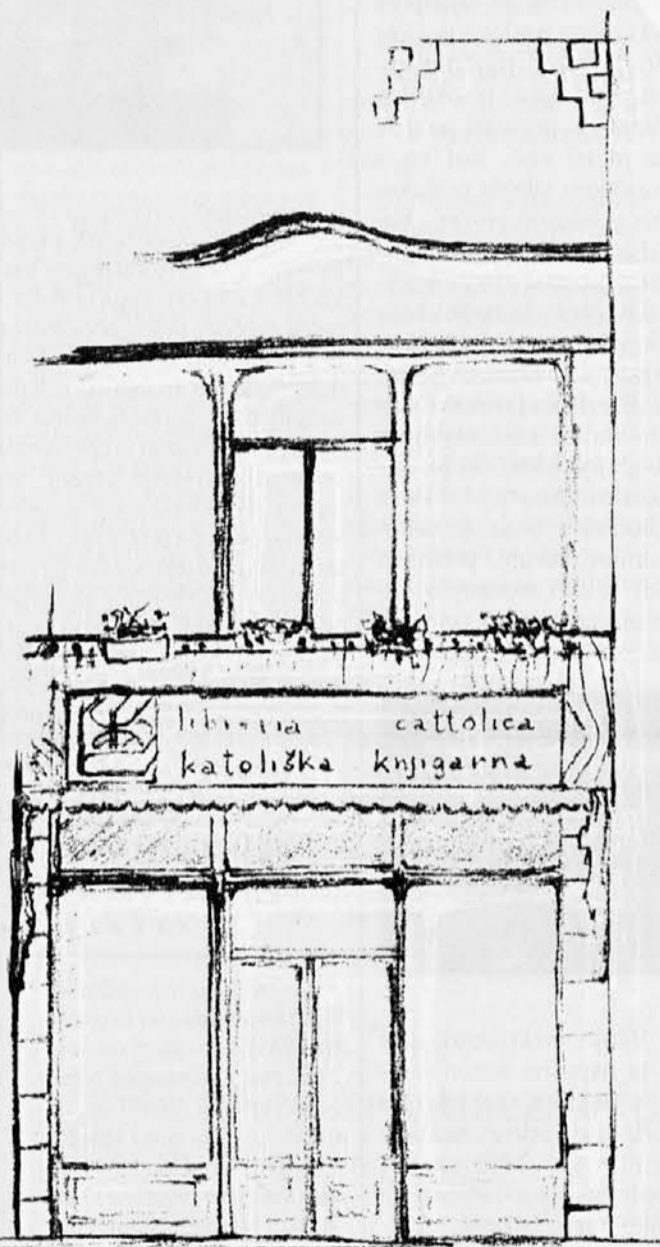

lonskem cestišču, kjer se je znašel bolje od ostalih in tako po dolgem "postu" zopet popeljal do zmage italijanski Ferrari. Za avtomobilsko hišo iz Maranella se s takim dirkačem obetajo boljši časi, saj je "Shummy" zmagal kljub težavam na motorju (dirko je zaključil s petimi cilindri na 10).

KATOLIŠKA
KNJIGARNA

NA
TRAVNIKU
SREDI
GORICE
ŽE
DEVET
DESETLETIJ

OBIŠČITE NAS!

knjige, revije -
vse za šolo in pisarno -
veliko vrst papirja -
sakralni predmeti -
darila -
plošče, kasete -
igrače -

